

VÅR MARIN

Utges av Föreningen Marinkamraterna

KAMRATSKAP

ÖRLOGSTRADITION

SJÖFÖRSVAR

Nr 1 2026

VÅR MARIN

Tidskrift för Riksförbundet Föreningen
Marinkamraterna

Nr 1 mars 2026

Årgång 92
ISSN 3119-2572

Förbundets Höge Beskyddare:
Amiral H.M. Carl XVI Gustaf

Rikshedersordförande:
Konteramiral Johan Norlén, Marinchef

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Ingmar Elofsson – ingmar.elifsson@marinkamraterna.se
Tel: 076-800 1600
Blåportshöjden 2E, 371 56 KARLSKRONA

GRAFISK FORMGIVARE:

Thomas Engevall – thomas.engevall@marinkamraterna.se
Tel: 070-588 7589
Junibacken 9, 135 54 TYRESÖ

TRYCKERI: Multiply, Järfälla

PRENUMERATION:

Kontakta kansliet. Kostnad 250 kronor/år. 4 nummer.
Kostnad lösnummer 80 kronor.

ANNONSER:

Kontakta redaktören eller den grafiske formgivaren alt:
E-post: annonser@marinkamraterna.se

KANSLI:

Teatergatan 3, 111 48 Stockholm
Öppet efter överenskommelse
Internet: www.marinkamraterna.se
Adress e-post: riks@marinkamraterna.se
Tfn via ordförande: 070-588 7589

PLUSGIRO- & BANKGIRONUMMER:

Riksförbundet: 5 88 19-4 (plusgiro)
Stora Tratten: 827-7071 (bankgiro)

**FÖRENINGEN MARINKAMRATERNAS
RIKSFÖRBUND**

Ordförande: Konteramiral Thomas Engevall
Tel: 070-588 75 89

Vice ordförande: Örlogskapten Lars Sager
Tel: 070-811 81 02

Förbundssekreterare:

Jan Eric Knutas tel 070-672 17 62
jan.eric.knutas@gmail.com

Webansvarig/medlemsregister

Krister Hansen tel: 070-381 03 12
kristerh@marinkamraterna.se

STORA TRATTEN (Arrendator LoF Stockholm)

PL 326, 130 25 Ingmarsö Tel: 070-20 30 743
Telefontid juni-augusti 09-10, 17-18

Innehållsförteckning

Ledare	3
Redaktören har ordet.....	4
Marinchefens artikel	6
Marinförvaltarens artikel	11
Till marinens personal.....	13
Militär kamratförening – vad är det?	15
Namnbytet fällde avgörandet.....	15
Storsjöns stolthet räddas av förening	16
Ny amiralitetspastor installerad	19
Förening på grunt vatten men på rätt kurs	20
Marinkamraterna i Norrtälje reste med Finnlines.....	23
USS John F. Kennedy, CVN 79	26
Drake – den nya bogserbåten i Drakarnas stad, Sundsvall.....	28
Välkommen till 2026 års Rikssårsmöte på Marstrand 3-5 maj 2026	31
Efterlysning.....	35
Sjöfartsstaden Härnösand.....	36
Vänföreningen i Peenemünde	38
Framtidens säkerhetshot i fokus på Marinmuseets nya utställning	41
Utkiken rapporterar	42
Marinkamraterna i Norrtälje hyllar sin nestor – 100 år!.....	43
Materielnyheter	44
En utvilad sjöman är en god sjöman	45
Läsvärt och aktuellt.....	46
Fortsatt bra resultat för tidskriftsfonden!	48
Lokalföreningarna informerar.....	49
Födelsedagar/Vi hyllar	58
Nya medlemmar	59
In memoriam.....	60
Avlidna kamrater.....	62
Kontaktpersoner i förbundsstyrelsen och lokalföreningar	63

Omslagsbild: Det franska hangarfartyget *Charles de Gaulle* på väg in i Malmö hamn för örlogsbesök.
Foto: Caitlin Qvist/Försvarsmakten.

Baksida: Annons.

Utveckling och konsolidering

Vi går nu in på det första året med vårt nya namn, Marinkamraterna, som successivt de olika lokal-föreningarna går över till och använder. Jag har fått många kommentarer från kollegor såväl inom som utom vår förening som anser att detta är helt rätt och de hyser också en viss beundran över att förändringen kunde genomföras i en sådan konservativ miljö som de menar en marin är.

Franklin D. Roosevelt, som innan han blev president i USA, var vice marinminister lär i frustration ha sagt: Att förändra en flotta är som att boxa på en dunkudde. Du slår den med högern, du slår den med vänstern, du slår den tills du är helt utmattad, men när du är färdig ser du att kudden ser ut precis som innan du började slå..."

Det är nog egentligen rätt orättvist men vår vilja att hålla fast vid traditioner som fungerar och inte ändra för ändrandets skull är ju en marin styrka. Men när det behövs ändras – om det så är från trä till stål, från segel till ånga eller ett nytt namn som i vårt fall, så går det bra efter en tids debatterande.

Detta nummer är speciellt även på ett annat sätt då vi fått såväl marinchefen som marinförvaltaren att skriva om dagens marin på ett antal sidor – det tackar vi för!

Vi har också beslutat att distribuera numret i pappersformat till alla anställda i marinen, civila som militära, för att de ska bli medvetna om vår verksamhet och även kunna sprida det budskapet vidare till släktingar och bekanta som skulle kunna vara potentiella medlemmar. Som jag brukar säga – det är väldigt svårt att bli medlem i en förening som man inte känner till. Jag hoppas därför på att det kommer ett antal direkta medlemsansökningar från de som får tidningen och uppmanar er på lokalföreningsnivå att när sådana kommer, hantera dem snabbt och effektivt så de känner sig välkomna in i vår gemenskap. Någon anstormning är kanske att hoppas på för mycket men ett antal blir det säkert och i frågan om medlemsrekrytering gäller det att jobba långsiktigt och målmedvetet för oss alla.

För egen del har jag varit och hälsat på Marinkamraterna på Gotland för ett föredrag och en trevlig kväll. De har väldigt trevliga lokaler som de disponerar i den grad de behöver och i övrigt är det en konferensanläggning knutet till ett av hotellen i Visby - mycket väl värt ett besök för den som är på besök och det vore trevligt om vi någon gång i en inte alltför avlägsen framtid kunde arrangera ett Riksårsmöte på ön.

Men – snart nog är det Riksårsmöte på Marstrand. Programmet ser väldigt bra ut och jag hoppas att så många som möjligt tar sig tid och råd att delta, det kommer att bli mycket trevligt.

Inte fullt så trevligt är ju säkerhetsläget i världen som utvecklas på ett väldigt dramatiskt och oförutsägbart sätt. Vi har Rysslands krig mot Ukraina som nu gått in på sitt femte år, USA:s blixtagrepp mot Venezuela där

presidentparet "plockades ut" för vidarebefordran till USA för rättegång och nu senast USA:s och Israels gemensamma krig mot Iran som när detta skrivs är fem dagar gammalt och en torped (mk 48) har precis använts av amerikansk ubåt för att sänka en iransk fregatt. Att mullorna och deras anhang i Iran fått träffa Allah tidigare än de själva tänkt sig är det nog få utom deras mest trogna anhängare som sörjer. Frågan vad som ska komma i deras ställe är desto mer komplex. Amerikanskt statsbyggande har nog inte lyckats sedan slutet på Andra världskriget då såväl Japan som dåvarande Västtyskland lyckades bli demokratiska länder som sedan dess avhållit sig från aggression. Vietnam, Afghanistan, Irak samt diverse länder i Central- och Sydamerika har gett mindre positiva erfarenheter, även om Vietnam och flertalet länder på den amerikanska kontinenten tagit sig med tiden.

För vår egen del fortsätter uppbyggnaden av såväl det militära som det civila försvaret i hög takt även om alla nog önskar att det skulle gå och säga "abrakadabra" och därefter vara klart. Men, på marinsidan beställs det nya fartyg och i Spanien byggs det för närvarande sex arbetsfartyg till våra basbataljoner. Artilleriplattformar och moderna 300-båtar tillförs amfibiesystemet och inom kort förväntas det klargöras vilket land/varv som kommer att få bygga de kommande fregatterna av Luleå-klass. De kommer att bli ett starkt bidrag till, inte bara marinen, utan även till det samlade luftförsvaret av Sverige och Östersjöområdet. I sammanhanget kan ett citat från den insändare i Dagens Industri som gjordes av Odd Werin och Niklas Granholm (bägge ledamöter i Kungl. Örlogsmannasällskapet) vara beaktansvärt:

Erfarenheterna från kriget i Svarta havet är tydliga. Det är striderna i Röda havet också. Där framkommer att örlogsfartyg utrustade med rätt vapensystem tillsammans med välutbildade fartygsbesättningar kan hantera hot såväl från drönare som ballistiska robotar. Västs insatser där står i stark kontrast till den ryska oförmågan att skydda sina enheter i Svarta havet. Vår slutsats är att moderna fregatter, i kombination med egna drönarsystem, utgör ett kraftfullt och efterfrågat förmågetillskott – användbart såväl i Östersjön som längre bort.

En varm och skön vår tillönskas!

Thomas Engevall

Redaktören har ordet

När raderna skrevs för ett par veckor sedan hade vintern och därmed även isen fortfarande ett starkt grepp om Sverige och omgivande farvatten, även om det började bli omslag i Sydsverige. Ett par decimeter is och tvåsiffriga minusgrader i sydöstra hörnet har de flesta inte upplevt på flera decennier. En viktig del i vinterverksamheten är det som våra isbrytare dagligdags kämpar med då runt 95 % av vår utrikeshandel mätt i volym hanteras av våra hamnar. Det visar klart och tydligt att marinen har en självklar roll och viktig del inte bara av vårt försvar utan även för vår försörjning.

Säkert är det en del av er läsare som gör sin första bekantskap med vår tidskrift *Vår Marin* som tidigare gick under namnet *Flottans Män*. Historien kring detta kan du kan läsa om på annan plats i tidningen. Tidningen har genom åren haft målsättningen att berätta och skriva om marina frågor i ganska vitt perspektiv. Det har varit i princip den enda möjligheten för läsarna att följa verksamheten i marinen. Under tidskriftens snart 91-åriga historia är det endast under det senaste decenniet som det funnits möjlighet att följa den dagliga rapporteringen i form av Instagram och Facebook.

Trots detta så är det glädjande nog stor efterfrågan bland medlemmar och läsarna för längre reportage som är bortom den dagliga nyhetsrapporteringen. Vi vill kombinera fakta och skriva om händelser eller ämnen som mer i detalj speglar vår målsättning att skildra dåtid, nutid och framtid i ett marint perspektiv. Visionen för tidskriften är att *"Vara ett forum för medlemmar och intresserade och en seriös röst i den marina debatten"*.

Manusstopp och utgivning för tidskriften är fasta tider året runt och den 10:e för lokalförening och den 15:e för övriga enligt följande:

Nr 2 manusstopp 10 respektive 15 maj, utgivning mitten av juni.

Nr 3 manusstopp 10 respektive 15 augusti, utgivning mitten av september.

Nr 4 manusstopp 10 respektive 15 november, utgivning mitten av december.

Här är dialogen viktig inte bara med våra medlemmar utan med alla läsare som lämnar material om både stort och smått. Det finns ett talesätt bland journalister och skribenter att alla har något att berätta, alla har en story, och du som läser detta är säkert en av dem.

Försvarsmakten genomgår en historisk tillväxt och för dig som kanske inte läser varje nummer av *Vår Marin* vill vi berätta att i kommande nummer ska vi ägna en stor del åt Marinbasens och Sjöstridsskolans verksamhet och utveckling framåt. Den senare beskrivs även som Marinens framtidsfabrik i olika sammanhang. I kommande nummer kommer vi även att presentera de andra marina förbanden.

Trevlig läsning önskar redaktionen!

Ingmar Elofsson

Redaktör

E-post: ingmar.elifsson@marinkamraterna.se

Tfn: 076-800 1600

Tidskriften *Vår Marin* är nu även ett registrerat varumärke.

Isbrytaren Frej på uppdrag i isen. En viktig länk för Sverige och sjöfarten och vår utrikeshandel. Foto: Herman Elofsson

**SÖK EKONOMISKT UNDERSTÖD
ELLER
STIPENDIUM FÖR STUDIER FRÅN SEU –
SJÖOFFICERARNAS ENSKILDA
UNDERSTÖDSFOND!**

Destinatärer som är i ekonomisk kris av något slag eller som har svårt att få vardagsekonomin att gå ihop är varmt välkomna att söka ekonomiskt understöd från SEU. Det kan också röra sig om exempelvis tandläkarkostnader, kostnader för mediciner eller för andra större utgifter. Varje ansökan behandlas individuellt och konfidentiellt av stiftelsen.

Därutöver så ger stiftelsen också stipendier för studier vid läroanstalt, främst för högre studier vid universitet och högskola, såväl i Sverige som utomlands. Stipendier ges även för grundskolelever för studier vid annan ort eller t.ex. sommarläger av olika slag.

VEM KAN SÖKA?

Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid Sjöofficerssällskapen i Stockholm, Karlskrona och Göteborg. **Samt äkta make/maka, änkor/änkemän, barn och efterlevande** till Sjöofficerare och ordinarie medlemmar vid ovan nämnda sällskap.

Ansökan skickas till per mejl till: kansli@soss.se

samt med vanlig post till: SEU C/O DVÖ, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm.

Ansökningshandlingar återfinns på www.soss.se

Frågor ställs till: kansli@soss.se

Ansökningar mottages året runt.

VÄLKOMMEN MED DIN ANSÖKAN!

Marinkamrater!

Jag vill börja med att gratulera Marinkamraterna till namnbytet och är övertygad om att det kommer att bidra till att än fler kamrater vill engagera sig i föreningen. När världen förändras måste vi hela tiden anpassa oss till utvecklingen samtidigt som vi behåller länken till vår historia. Den förändringsresa ni gör ligger helt i linje med den utveckling marinen gör nu när vi ändrar vår organisation i och med marinens förändrade uppgifter. Ni marinkamrater sitter på en enorm kunskap om var vi kommer ifrån och bidrar till folkförankringen. Ni är viktiga!

Jag vill också tacka för möjligheten att berätta om förändringen i marinen, var vi står idag och vart vi är på väg. Som ni vet har marinen alltid varit en spännande och utvecklande arbetsplats men nu är det kanske mer sant än någonsin. Vi tillväxer rejält, både personellt och med ny modern materiel. Varje år ökar vi antalet officerare under utbildning och har numera flera inryck av värnpliktiga per år. Självklart finns det utmaningar men jag vill verkligen ge er ett intryck av en växande verksamhet i medvind.

Ett allvarligt omvärldsläge

Omvärldsläget har varit dåligt under flera år. Något som naturligtvis präglat och fortsätter prägla vår verksamhet. Marinen övervakar vårt marina närområde året om och dygnet runt. Med fartyg, flyg och fasta övervakningssystem bildar vi oss en uppfattning om normalläget till sjöss och upptäcker på så sätt om situationen skulle förändras. Den här bilden delar vi med oss av, till våra allierade, till andra myndigheter och naturligtvis till statsledningen. Omvärldsläget har också gjort att vi övat allt intensivare för att på så sätt förbereda oss för om avskräckningen inte skulle fungera.

Ryssland utgör det dimensionerande hotet och vi ser hybridaktiviteter mot oss i väst. Skuggflottans aktivitet där man kringgår exportsanktionerna blandas med medvetna eller omedvetna sabotage av kritisk under-vattensinfrastruktur. Vi ser störningar på AIS och GPS som påverkar framför allt sjöfartyg och flygtrafik. Hybridkrigföring är ingen snällare typ av krig, den är bara svårare att attribuera. Sammanfattningsvis har vi verkligen haft att stå i de senaste åren och tyvärr ser vi inte heller att det skulle ljusna vid horisonten.

Vi är Nato

Som en direkt funktion av Rysslands angrepp på Ukraina valde Sverige att ansöka om medlemskap i Nato under senvåren 2022. Den 7 mars 2024 blev vi medlemmar. Sverige, och inte minst marinen, var ganska väl förberedda. Vi hade övat med alliansen sedan 1990-talet under paraplyet PFP, Partnership for Peace. I mångt

Marinchef Johan Norlén

I det marina högkvarteret, Maritime Command, utanför London tjänstgör flera svenskar. Foto: Marcom/Nato.

Ett polskt kustrobotförband på väg att gruppera på Gotland skyddas av svenska sjöstridskrafter. Foto: Siri Einarsson/Försvarsmakten

Ett tänkbart sätt att använda blivande fregatter för att skydda nödvändiga sjötransporter. Här är också amfibieförband grupperade i Estland för att skydda en urlastningshamn. Foto: Örjan Waller/Försvarmakten.

och mycket var det direkta arbetet ute på fartyg och i kompanier sedan många år anpassade till Nato.

Vi gick naturligtvis också in med expertkunskaper inom Östersjömiljön, framför allt vad gäller undervattens- och amfibiestrid. Denna kunskap är mycket viktig för alliansen då Östersjöområdet är strategiskt viktigt och en gränsyta till Ryssland.

Allt detta gjorde att vi mindre än ett år efter medlemskapet kunde skicka in minröjningsfartyg, och senare även korvett, i Natos stående styrkor.

Med detta sagt, så har vi fortfarande en del att förstå, lära och inte minst anpassa oss till. En förändring är längre operationer. Vi har varit vana vid kortare övningar och insatser. Natoinsatsen *Baltic Sentry*, som ska avskräcka mot sabotage på kritisk undervattensinfrastruktur i Östersjön, har nu pågått i mer än ett år och är ett bra exempel på det nya normala.

Slutligen, att vara allierad innebär att inte titta mot någon annan när något händer i närområdet. Vi är en del av lösningen och förväntas ta ansvar. Det gör vi idag och vi kommer att göra det i framtiden.

En förändrad uppgift

Nato-medlemskapet innebär en i grunden förändrad uppgift för marinen. Tidigare skulle Försvarmakten ensamma möta en angripare och förhindra att den kunde använda havet för sina syften. Marinen och Flygvapnet låg längst fram och skulle ge armén tid att mobilisera, så att det som kom förbi kunde slås.

Idag går den tänkta frontlinjen vid Finlands och de Baltiska staternas östra gräns. Armén ligger helt plötsligt längst fram och marinens roll är att, tillsammans med våra allierade, kontrollera Östersjöregionen så att

sjötransporter kan komma fram. Exempelvis gäller det förstärkningar till fronten eller flyktingar från frontstaterna men det gäller även förnödenheter till Sverige och till våra allierade i Östersjöområdet. Här spelar västkusthamnarna en central roll men för marinen och våra allierade gäller det att säkerställa detta flöde i hela området. Om vi tidigare mest talade om Östersjön så är det nu hela Östersjöområdet som måste kontrolleras, från västkusten via Östersjöinloppen och ända upp i Bottenviken och in i Finska viken.

Som de flesta förstår innebär detta en stor ambitionsökning som kräver att vi tänker nytt och som dessutom kräver nya förmågor som fregatter, mer om det längre fram i texten. Som väl är ska uppgiften lösas tillsammans med våra allierade, något vi övar på varje dag.

Fregatter tillbaka i marinen

I skrivande stund, i slutet av februari, inväntas ett politiskt beslut om att anskaffning av fyra fregatter. Inte sedan början av 1980-talet har vi haft ytstridsfartyg av den här storleken och förmågemässigt kommer de utgöra en kraftfull förstärkning till Försvarmakten på flera områden.

Men varför har vi gjort det här valet efter att under många år opererat en så kallad lätt flotta? Det finns flera anledningar men den viktigaste är marinens förändrade uppgift, som jag berättade om i förra stycket. För att kunna skydda sjötransporter krävs framför allt ett kompetent luftförsvar. Den typen av system är skrymmande och det leder oss till storleken fregatt. Dessa luftförsvarsfregatter kommer också att kunna ingå i Natos integrerade luft- och missilförsvar. Naturligtvis kommer de även att förstärka marinens förmåga till ubåtsjakt,

Den svenska amfibiekåren är inte bara lämpad för en svenska skärgården utan tänkbara operationsområden är Finska viken, i de Baltiska staterna eller som här i de norska fjordarna på NATO-övning med bl.a. italienska enheter. Foto: Maja Hansson, Försvarmakten.

bedriva ytstrid eller agera ledningsfartyg men luftförsvaret är den nya förmågan som vi inte tidigare haft. Fregatter är efterfrågade inom Nato och kommer att ge oss möjlighet att bidra till alliansens operationer i Nordatlanten, Medelhavet eller Röda havet, allt enligt Natos 360-perspektiv där varje medlemsland ska vara beredda att hjälpa till där det behövs. Ett mer vardagligt exempel är deltagandet i den brittiska hangarfartygsstyrkan som, under förra året, rörde sig bort till Sydostasien. Här deltog marinen med officerare för att få kunskap om hur det är att operera avancerat luftförsvaret inom ramen för en sjöstyrka. I framtiden skulle en svensk fregatt kunna utgöra detta bidrag för att på så sätt bygga förmåga tillsammans samtidigt visa solidaritet med våra allierade.

I undervattensstriden utgör en ombordbaserad helikopter mycket till effektiviteten i ubåtsjakten. Med fregatterna får marinen en utökad uthållighet i operationer och oavsett vilka uppgifter som ska lösas är denna förmåga en välkommet tillskott i alla situationer. Slutligen medger det avancerade luftförsvaret till sjöss att marinen kan frigöra resurser i flygvapnet så att stridsflygplanen kan användas för andra uppgifter.

De nya fregatterna är bara en del i den upprustning av Försvarmakten som vi är mitt uppe i, en upprustning som vi inte skådat sedan andra världskriget.

Mot Amfibiebataljonen 2030

Utvecklingen och framtagandet av Amfibiebataljon 2030 har sedan 2015 skett i nära samarbete mellan Försvarmakten, FOI och FMV. År 2021 fattade Försvarmakten beslut om inriktningen av förbandstypen och

Amfibiebataljonerna uppträder såväl till sjöss som på land, har under övning "Amfibie" under 2025. Foto: Axel Edlund/Försvarmakten.

anskaffningarna av de olika delsystemen som började 2023 och som sträcker sig till efter 2030.

Amfibiebataljon 2030 kommer att bli än mer sjörörslig, där exempelvis granatkastare och sjömålsrobotar finns monterade på båtar istället för som tidigare, grupperas på land. Marinens amfibieförband är primärt anpassade för kustnära marina operationer i Östersjön

Utkikarna på ett svenskt fartyg följer det ryska örlogsfartyget "Viktor Velikiy" i Östersjön. Tillsammans med våra allierade har vi en god lägesbild över vad som rör sig till sjöss. Foto: Bezav Mahmod/Försvarsmakten.

och längs hela den svenska kusten, men kan naturligtvis användas i konfliktzoner i Finska viken eller Baltikum.

Det nära samarbetet som idag finns med Finlands Nylands brigad, amerikanska marinkåren och brittiska Royal marines fortsätter och utvecklas. Här vill jag även nämna den stora och viktiga insatsen för att utbilda ukrainska marinkårssoldater på amfibiestrid inklusive att hantera de donerade stridsbåtarna. Jag blir stolt när jag hör allt beröm våra instruktörer får.

En ny marin för en ny tid

I somras fattade jag beslut om att vi skulle överse vår organisation. Anledningen till det är flera. Marinen är idag organiserad för en annan tid där fokus låg på fredstida produktion och där vi hade gott om tid att planera och genomföra vår verksamhet. Men mycket har hänt sedan dess. Omvärldsläget, Nato-medlemskapet och att marinen som försvarsgren är tillbaka förändrar allt i grunden. Jag som marinchef har numera mandat att styra och inrikta marinen och det är inte nuvarande organisation anpassad för. Den målbild jag har med detta arbete är:

- Marinen ska ledas mer effektivt.
- Vi ska vara logiskt organiserade för både krig och fred.
- Personalen ska få utbildning och utrustning som är anpassad för den omvärld vi lever i idag, med föränderliga hot och allierade vid vår sida.

När detta skrivs, i slutet av februari, har jag inte fattat mitt slutliga beslut men under andra halvan av mars blir det beslutat och därmed känt. Naturligtvis kräver den

framtida marinen fler medarbetare. Vi växte med drygt 500 förra året och kursen är satt mot framtiden. Bemannning av Nato-staber, framför allt CTF Baltic, kommer att vara en naturlig del i en officerskarriär. Vi ser också regelbundna bidrag, med fartyg och stabspersonal, till de stående fartygsstyrkorna. Att vara fortsatt attraktiva för nya medarbetare samtidigt som vi kan behålla befintliga, kommer att vara helt avgörande.

Nya svenska och polska ubåtar

Två nya ubåtar av Blekingeklass är under byggnation på Kockums i Karlskrona. Då det var många år sedan nya ubåtar byggdes har förseningar tillkommit och dessa kommer att levereras efter 2030. Dessa ubåtar är designade för längre intervaller mellan översynerna, vilket ger en högre tillgänglighet. Sensorerna på *Blekinge* är också mer kvalificerade jämfört med befintliga ubåtar. Med den nya multifunktionsslussen kommer man att kunna använda fjärrstyrda och obemannade farkoster på ett nytt sätt.

Strax före jul stod det klart att Polen väljer Sverige som leverantör för sina tre nya ubåtar. Ett mycket viktigt beslut som säkrar svenska ubåtsförmåga för lång tid framöver. I väntan på att de nya polska ubåtarna byggs, kommer Polen att hyra en äldre svensk ubåt av Södermanlandklass. Ubåtsflottiljen har sedan tidigare erfarenhet av att utbilda besättningar från andra länder sedan tiden med Singapore. Detta samarbete är också viktigt då det knyter två allierade närmare varandra för lång tid och även öppnar upp för andra områden. Framtida polska ubåtar kan exempelvis använda svenska varv och baser i fred, kris och krig. Slutligen, förstärker det polsk-svenska undervattenssamarbetet alliansens

Basbataljonen lastar övningsminor på logistikfartyg för vidare transport. Foto: Maja Hansson, Försvarmakten.

ubåtsförmåga i Östersjön och bidrar således till en utökad avskräckning.

Logistik för oss och våra allierade

Sverige är i Nato-sammanhang att betrakta som ett bakre område där logistik ska utföras. Våra marina basbataljoner ska kunna förse svenska, och allierade, enheter med allt som behövs för striden. De krav på rörlighet, uthållighet och spridning som förbandet har passerat väl in i dagens och morgondagens stridsmiljö. Nya arbetsfartyg på cirka 1000 ton byggs i Spanien. Deras uppgifter blir bland annat torpedbärning, kvalificerade undervattensarbeten och logistikstöd.

Vapenkomplettering av korvetten Nyköping till sjöss. Observera designen på logistikfartygets brygga som även det är byggt av Damen Shipyards i likhet med bogserbåten Drake (se sid 28-29). Foto: Maja Hansson/Försvarmakten.

Minröjning, både bemannat och obemannat

På minröjningssidan finns fortsatt fem minröjningsfartyg av Kosterklass och två av Spåröklass. Här finns en studie igång om hur minröjningen ska se ut 2035 och framåt. Mycket talar för att vi kommer att se en blandning av autonoma/obemannade farkoster och stödfartyg.

Vi växer i takt med tiden

Jag har försökt att beskriva en bild av en marin där det sker mycket positivt just nu. Efter decennier av en minskande (eller i bästa fall oförändrad) ekonomi finns

nu en tydlig väg mot en marin som kan möta morgondagens hotbild och vår nya uppgift, med allierade vid vår sida.

Avslutningsvis, tack för att jag fick möjlighet att skriva i *Vår Marin*. Jag sätter stort värde på att få möjlighet att vända mig till er tidigare kollegor. Jag återkommer gärna i ett kommande nummer då det finns mycket positivt att berätta om både dagens och morgondagens marin.

Johan Norlén
Marinchef

Marinkamrater,

så fint att hela den marina familjen nu omsluts av ert föreningsnamn. Förändring kan ibland vara motigt men kanske också nödvändigt. Jag är tacksam att få möjligheten att kort beskriva min roll i tider av förändring.

I en tid när marinen utvecklas för att möta en mer komplex och krävande omvärld är min roll som marinförvaltare både tydlig och meningsfull, att vara en del av Marinledningen. Det är ett ansvar jag bär med respekt, att vara den kraft som bidrar till att marinen i förändring och utveckling fortsätter att stärka sin krigsföringsförmåga.

Min uppgift är att stödja chefen med råd och en realistisk bild av vår förmåga. Jag ska inte bara bekräfta, utan också komplettera och ibland utmana, alltid med verksamhetens bästa för ögonen. Genom min närhet till det dagliga arbetet (läs örat mot rälsen) kan jag bidra med en ofiltrerad lägesbild. Jag ser hur beslut omsätts i praktiken, hur personalen påverkas och hur vår förmåga utvecklas över tid. Den ärligheten anser jag vara viktig. För att vi ska kunna utvecklas i förändring måste vi veta var vi faktiskt står.

När chefen fattar beslut är det min uppgift att förstärka och ibland förklara vad besluten innebär, hur de ska tolkas och omsättas i vardagen. Man kan säga att jag är en brygga mellan övergripande inriktning och konkret handling. Men inget av detta hade varit möjligt utan mitt fantastiska nätverk av förbandsförvaltare. Vi tillsammans stödjer att vår krigsföringsförmåga byggs i det dagliga, genom det metodiska arbetet med att öva, träna, följa upp och vid behov justera.

Krigsföringsförmåga handlar inte enbart om materiel och taktik. Den handlar i hög grad om människor. Därför lägger jag stor vikt vid att följa upp både värnpliktigas och personalens kompetens, moral, disciplin och förbandsanda. Ett förband eller en enhet med hög teknisk nivå men med låg mental beredskap når kanske inte full effekt. Min uppgift är att bidra till att vi är mentalt förberedda, att vi förstår målbild och syfte, accepterar riskerna och har förtroende för varandra och vår ledning. Den mentala beredskapen är grunden för att vi ska vara redo när det verkligen gäller.

Både direkt och via förbandsförvaltarna, stöttar jag våra fina medarbetare i deras professionella utveckling. NATO-stab, Amfibiebataljon 2030, fregatter eller här och nu så vill jag att varje individ ska känna sig behövd, utbildad och rustad för sin uppgift. När individen växer, växer krigsförbandet.

Traditionsvården är en annan viktig del av mitt ansvar. Genom att värna om våra traditioner och vår identitet stärker vi sammanhållningen och stoltheten. Vi är

Marinförvaltare Ingeborg Clementson.

en del av något större, det finns en lång rad av sjömän och soldater som löst uppgift före oss.

Som marinförvaltare är jag därför mer än en administrativ funktion eller en teknisk expert. Genom att ge en ofiltrerad lägesbild, stärka den mentala beredskapen och metodiskt utveckla vår kompetens hoppas jag att jag bidrar till att marinen står stark, inte bara i förändring, utan också i strid.

Ingeborg Clementson
Marinförvaltare

VETERANPOOLLEN

Tre unika möjligheter i höst

1. Bli jobbonär hos oss och njut av en aktiv och social höst med extra inkomst på kontot utan att låsa upp dig.
2. Bemanna upp med oss på företaget och upplev superkraften med erfaren flexibel kompetens.
3. Behåll semesterlugnet - låt oss ta hand om städning, trädgård och hemmaprojekt.

Välkommen att höra av dig!

Karlskrona 0455-61 84 10 • Karlshamn 0454-76 03 99 • Olofström 0454-75 35 50
Ronneby 0457-46 55 10 • Sölvesborg 0456-40 59 92

blekinge@veteranpoolen.se
www.veteranpoolen.se

MICROPOL

FIBEROPTIK FÖR TAKTISK KOMMUNIKATION

Vi levererar taktiska kommunikationslösningar baserade på fiberoptik. Våra högkvalitativa lösningar ger dig möjlighet att leda med kontroll – med vetskapen om att din data alltid är säkert skyddad, även i de tuffaste marina miljöer.

Leverantör till Försvarsmakten sedan 1988.

micropol.com

Till marinens personal!

Detta nummer av Föreningen Marinkamraternas tidskrift "Vår Marin" sänds ut till alla kontinuerligt och tidvis anställda, civila som militära, i marinen. En rekordupplaga om över 10 000 exemplar! Det finns ett antal skäl till detta.

- I. För det första vill vi tydligt tala om att Marinkamraterna existerar och att det är en förening som är väl värd att gå med i, nu eller senare.
- II. Vi vill att ni ska gå med nu, snarare än senare. Men vi vill också att ni berättar om oss för vänner och släktingar runt om i landet som själva en gång jobbat/gjort värnplikten i marinen.
- III. Att vi finns på 24 orter i landet med våra lokalföreningar, från Härnösand i norr, Lysekil i väst, Gotland i ost och Trelleborg i syd (se lista och kontaktuppgifter på sidan 63) och att vi erbjuder en unik möjlighet till marin samvaro med kamrater.
- IV. Att vi med stor majoritet beslöt oss att efter 90 år som Flottans Män, som vi hetat sedan grundandet 1935, den första december 2025 byta namn till Föreningen Marinkamraterna, eller Marinkamraterna kort och gott. Tiderna förändras och då vi vill vända oss till hela marinen insåg vi att begränsningarna till "män" och "flottan" inte sedan länge burit/bär mot framtiden.
- V. Att vi välkomnar såväl nuvarande och förutvarande värnpliktiga, soldater, sjömän, specialistofficerare och civilanställda i marinen som våra medlemmar. Som det står i våra stadgar: *För att erhålla medlemskap i lokalförening fordras att vid marinen vara eller ha varit anställd militär, civilmilitär eller civil befattning, alternativt tjänstgöra eller ha tjänstgjort som värnpliktig.* Några tjänstgörande civilmilitärer finns inte längre men före 1983 var mariningenjörer (försvarsingenjörer), marinläkare och tandläkare "civilmilitärer", en kategori som hade begränsad befälsrätt, dvs. en befälsrätt som enbart gällde inom eget "fackområde".
- VI. Vi har en bra tidning (tycker vi i vart fall själva) som utkommer fyra gånger per år. Numer heter den "Vår Marin" från att tidigare även den ha hetat "Flottans Män".
- VII. Vi äger även en ö (Stora Tratten) i Stockholms skärgård (se bild ovan) med ett antal gäststugor som man kan hyra under sommarhalvåret för en mycket blygsam kostnad oaktat i vilken lokalförening man är med i.
- VIII. Vi behöver nya medlemmar och en förnyring på det hela taget då många av medlemmarna kommer från tiden med stora värnpliktskullar när vi hade en betydligt större marin än idag. Men nu växer marinen igen.

Gör helt enkelt slag i saken och ansök om medlemskap i lämplig lokalförening. Gå in på vår hemsida www.marinkamraterna.se och tryck på knappen "Bli medlem", som finns i gult högst upp till vänster eller i blått längre ner på hemsidan. Det kostar någonstans mellan kring 3-400 kronor om året och då ingår tidningen med fyra nummer. Är man ett litet gäng som går ihop är det ju också enklare. Även om många nuvarande medlemmar kan verka "något äldre" så är vi i själ och hjärta sjömän och soldater, precis som ni som är i marinen idag, med en gemensam och tidlös mentalitet.

Hjärtligt välkomna!

Thomas Engevall

Riksförbundsordförande Föreningen Marinkamraterna

Kliv rakt in i det svenska sjöförsvarets
500-åriga historia. Upplev äkta föremål,
berättelser och möten med människor
från 1522 till våra dagar.

MARINMUSEUM
KARLSKRONA

*Nya kepsen nu framme – en
stilmässig återgång till den "gamla
designen" och outhärlig för alla
medlemmar i Marinkamraterna
i den kommande vår- och
sommarmärmen!*

Beställs via hemsidan.

Pris 140 SEK

Militär kamratförening – vad är det?

Militära kamratföreningar bildades ursprungligen en gång för att värnpliktiga och anställda ville bibehålla gemenskapen och kontakten med sitt förband. Många lever vidare trots att deras förband, regemente eller flottalj är nedlagt sedan ett stort antal år. Idag är syftet främst att vårda militära traditioner, stödja utlandsveteraner och deras anhöriga, samt fungera som en länk mellan Försvarsmakten och det civila samhället för att öka kunskapen om försvarets verksamhet.

För er nya läsare så följer här en kort bakgrund om vår kamratförening, Föreningen Marinkamraterna, som fram till den 1 december förra året hette Flottans Män. Föreningen bildades för snart 91 år sedan av en helt annan anledning. Då, 1935 upptäcktes att flottan riskerade gå förlorande ut ur det kommande försvarsbeslutet 1936. Det gällde att skapa en opinion och runt 300 personer samlades på Skeppsholmen i Stockholm av både före detta och aktiva i flottan för att bilda Kamratföreningen Flottans Män i syfte att informera om flottans betydelse.

Några veckor senare anordnades föreningens första stora möte och runt 1 100 personer samlades. Notera att Sveriges befolkning vid denna tid bara var drygt halva mot dagens. Efter besök på pansarskeppet *Gustav V* dukades det till långbord för 600 deltagare för ärtsoppa och pannkakor. En av de mycket aktiva medlemmarna var styrelseledamoten Evert Taube som även blivit

föreningens speciella trubadur. Den 1 oktober 1935 gavs det första numret ut av tidskriften *Flottans Män*, numera *Vår Marin*, som efter detta datum kommit ut med fyra nummer varje år och ett svårslaget rekord för tidskrifter i denna genre. Mer om vår historia kan du läsa på www.marinkamraterna.se.

Allt förändras så också vår förening. Att skapa en verksamhet och en tidskrift som följer med i tiden har varit och är alltså ledstjärnan för verksamheten. Föreningens tre ledord Kamratskap-Örlogstradition-Sjöförsvar är grunden för all verksamhet i våra 24 lokal-föreningar runt om i landet. Våra medlemmar representerar alla delar i samhället men har den gemensamma kopplingen till marinen och en marin verksamhet i ett vidare perspektiv.

Aktuella undersökningar visar att intresset för försvaret ökar och från att varit en ganska lågt prioriterad fråga för allmänheten så intar den på grund av omvärldsläget en plats efter de mer traditionella politiska frågorna. Här har marinkamraterna en viktig uppgift att tillsammans med aktiv personal i marinen att fortsätta att informera och berätta om marinen i olika sammanhang och liksom 1935 berätta om marinens betydelse.

Ingmar Elofsson
Redaktör Vår Marin

Namnbyttet fällde avgörandet

Ordförande Lars Sager i Karlskrona hälsar den nye medlemmen Karl-Erik Andersson välkommen till föreningen. Karl-Erik gick funderade länge på att bli medlem i Flottans Män men väntade till efter namnbyttet. Foto: Ingmar Elofsson.

– Jag har funderat på att gå med i Flottans Män då jag är bekant med några som är med och sedan har jag hållit föredrag om den siste båtsmannen på något möte, inleder Karl-Erik Andersson vårt samtal.

Karl-Erik gjorde värnplikten i KA och gjorde grön-tjänsten på dåvarande KA 3 i Härnösand och sedermera utbildning till sjukvårdare på Marinens dåvarande sjukvårdsskola på KA 4 i Göteborg.

– Resten av värnplikten blev som sjukvårdare på Kasernbatteriet på KA 2 i Karlskrona.

– En mycket fin utbildning berättar Karl-Erik där vi även fick praktisera på lasarett.

– Efter värnplikten blev det studier till SO-lärare i Lund och har sedan varit lärare i hela mitt yrkesliv och är mycket intresserad av historia.

Slutligen ställdes frågan varför gick du med i Marinkamraterna?

– Jag tycker att programmet som presenteras med månatliga föreläsningar, besök och trevlig samvaro är värdefullt men jag skall erkänna att det var namnbyttet som fällde det slutliga avgörandet berättar Karl-Erik.

Storsjöns stolthet räddas av förening

Ångfartyget Östersund efter ombyggnaden 1886. Längd 26,15 meter, bredd 4,70 meter, djupgående 2,0 meter. Foto: Föreningen Gamla Östersund/Nr 1373.

I vår serie om fartyg och båtar i inlandsfarvatten, som kanske inte alltid gett de stora rubrikerna, har vi ställt kompassen mot Storsjön och Östersund. Uno Gradin ger oss här historien om S/S Östersund.

S/S Östersund är ett vackert och intressant gammalt fartyg. Hon byggdes 1874 av Oskarshamns mekaniska verkstad för gods och passagerartrafik på Storsjön i Jämtland. Hon transporterades i delar med båt till Sundsvall och därefter, fortfarande i delar, med häst och släde, över snö och is till Östersund där hon monterades samman och sjösattes.

S/S Östersund gick sedan i trafik till 1963 då konkurrensen från modernare färdmedel blev övermäktig. Fartyget såldes för skrotning, men det blev aldrig verkställt. Efter att ha legat upplagd några år inköptes fartyget av en nybildad förening med namnet "Föreningen Bevara S/S Östersund.". En större renovering genomfördes och 1989 kunde fartyget åter gå i trafik på Storsjön. Nu är det åter dags igen för ny panna. Rostskador på ångpannan medförde att hon blev liggande vid kaj. Nu agerar föreningen på nytt och har startat ett större projekt för att rädda fartyget.

- Det behövs en ny panna, berättar föreningens kassör och vice ordförande Ingemar Eriksson. Kostnaden beräknas till 5,4 miljoner och vi söker donatorer, konstaterar Ingemar Eriksson. Vi räknar med att hon ska vara i drift igen 2027.

S/S Östersund som hon ser ut idag under förtöjning med babordsidan till kaj. Jämfört med urspungsutseendet finns idag ett modifierat "byggdäck", täckt mantåg i fören samt inte minst den nya vita färgsättningen på skrovet.

Ångmaskinen på S/S Östersund. En tvåcylindrig compoundångmaskin tillverkad vid Härnösands mekaniska verkstad 1903. Ca 120 hkr som ger en fart på ca 8 knop.

Pannluckan på S/S Östersund som kommer att återanvändas.

-Fartyget kommer inte att ändras utseendemässigt och ångmaskinen eldas som förut med ved. Med sina dryga 140 år är S/S Östersund idag ett av Sveriges äldsta ångfartyg i passagerartrafik.

Den nuvarande maskinen har byggts av Hernöverken i Härnösand och namnet återfinns på luckan där veden kastas in. Denna lucka kommer att återanvändas i den nya maskinen, slutar Ingemar Eriksson.

Text och foto: Uno Gradin

Mer om fartyget på www.angarenostersund.com

Den uttjänta ångpannan från 1903 lyftes ur S/S Östersund. Foto: Martin Nilsson.

Compoundångmaskin

I en compoundångmaskin utvidgas ångan i flera steg där ångan stegvis får lägre temperatur och tryck (dvs även större volym) vilket ökar verkningsgraden. På det viset erhåller man en bättre bränsleekonomi än om all expansion av ånga sker i ett enda steg. S/S Östersund har en tvåstegs compoundångmaskin men även trestegsmaskiner var vanliga i ångbåtar kring skiftet mellan 18- och 1900-talet.

VI UTVECKLAR SVERIGES FÖRSVAR

Vi värnar om vår demokrati och vår gemensamma frihet. Därför utvecklar våra team innovativa, robusta produkter och system som stärker Sveriges försvar och skyddar våra kritiska samhällsfunktioner.

Läs mer på Svekon.se

LÄS MER PÅ SVEKON.SE

SVEKON

för en bättre morgondag

FÖLJ OSS PÅ LINKEDIN

Hotell Drottning Victorias Örlogshem

Bo som en Drottning men betala som en sjöman.

Du som tillhör Försvarsmakten och någon av alla dess frivilligorganisationer är extra välkommen, det är för dig vi finns till.

Vi är ett litet familjärt hotell på ett av de bästa lägena i Stockholm. Vi erbjuder flera olika rumstyper, enkel, dubbel till sviter. Frukost och gratis wifi ingår.

Ny amiralitetspastor installerad

Under högtidliga former har amiralitetspastor Robert Lorentzon, till höger om korset, installerats i Amiralitetskyrkan. Föreningen Marinkamraterna och KA 2 Kamratföreningen deltog med flaggvakt. Amiralitetskyrkan förvaltas av Fortifikationsverket och hyrs av Amiralitetsförsamlingen som är en del av Svenska kyrkan. Kyrkvårdar som är anställda i Försvarsmakten bär ofta uniform under tjänstgöring i kyrkan.

KA 2 Kamratförening och Marinkamraternas flaggvakt.

Marinchefen konteramiral Johan Norlén i samspråk med Henrik Lindén, kontraktsprost och tidigare amiralitetspastor. I sitt tal framhöll marinchefen den betydelse Amiralitetsförsamlingen och kyrkan har för marinen både som traditionsbärare och även den militära självården.

Amiralitetspastorn är kyrkoherde i Amiralitetsförsamlingen och kyrkoherdeinstallationen förrättas av biskopen eller en av biskopen utsedd präst i det här fallet av kontraktsprost och tidigare amiralitetspastorn Henrik Lindén.

Text och foto: Ingmar Elofsson

Robert Lorentzon och till vänster C 3.sjöstriflj kommendör Bernt Andersson och marinbaschefen kommendör Martin Göth.

Förening på grunt vatten men på rätt kurs

Efter ett par decennier får nu Marinkamraterna i Varberg lämna det anrika Tullhuset. I lokalerna fanns en mängd skänkta minnessaker. Foto: Lennart Ingeltun.

V i i Flottans Män i Varberg bytte namn till Föreningen Marinkamraterna den 1 december samtidigt som vår gemensamma tidskrift bytte namn till *Vår Mariner*, detta då många duktiga kvinnor är medlemmar och har höga positioner inom Marinen säger ordföranden för Marinkamraterna i Varberg, Christian Weddig. Det finns 24 lokalföreningar i Sverige med knappt 3.000 medlemmar och med en Riksorganisation i Stockholm.

- Föreningen i Varberg, i dagsläget med 65 medlemmar, bildades i maj 1949, således 77 år. Detta på initiativ av den tidens kände bussdirektör Ernst Trulsson. Den 31 december 2025 lämnade vi den vackra Marinstugan i gamla Tullhuset i hamnen, eftersom i befintlig byggnad skall inrymma nytt hotell. Lokalen har vi haft sedan 2007 då vi flyttade från lokalen på Drottninggatan.

- Medlemsauktion har hållits på alla de inventarier berättar Christian, som föreningen fått genom gåvor och när marinfartyg har anlöpt Varbergs hamn. Föreningen har erbjudits lokaler av hyresvärderna Varbergs Fastighets AB, men lägen och föreningens ekonomi har gjort att föreningen nu inte har någon egen lokal. Styrelsens och medlemmarnas beslut är att föreningen skall leva vidare.

- Vi har genomfört vår sista Skeppskväll där föreläsningen var om ”Ett sjödrama om en förlisning och en räddningsbragd vid Svarthall, Träslövs läge söder om Varberg”. Kanske en passande titel för föreningen att ta vara på för det fortsatta arbetet. - Vi hade även vår sista julbuffé i lokalen och vilket sagts tidigare så arbetar vi nu vidare med verksamheten i förhoppningsvis nya lokaler berättar Christian.

Lokalföreningen bildades 1949

Med stöd av FM-avdelningarna i Halmstad och Borås bildades Flottans Män i Varberg den 18 maj 1949. Med 13 medlemmar anslutna valdes den välkände bussdirektören Ernst Trulsson till ordförande. Enligt dåtidens organisation var föreningen i Stockholm (bildad 1935) helt styrande över lokalföreningarna. Under de första åren betalade medlemmarna 1 kr och 75 öre per medlem och år till huvudföreningen. (Ungefär lika mycket som en ask cigaretter kostade 1949. Red anm).

Den första uppgiften vår avdelning ställdes inför var när samtliga avdelningar i landet uppmanades att genomföra ”beredskapens dag vid flottan till minne av beredskapens intagande i början av september 1939”. Avdelningen i Halmstad hälsade oss Varbergare välkomna att fira dagen, med gemensam middag, till en kostnad av 6 kr. Det rädde fortfarande ransonering på kaffe (till 1951) så varje deltagare uppmanades ta med sig en matsked var av varan.

Två män med fiskvagn i Varbergs hamn. I bakgrunden ses tullhuset, magasin och båtar uppdragna på stranden 1930-1939. Foto: Fotograf okänd/Hallands kulturhistoriska museum. F5060

År 1972 bildades Damklubben Tärnan, med uppgift att praktiskt och ekonomiskt stödja FM-Varberg vid sammankomster av skilda slag och den avvecklades 2018. År 1980 skaffade förening en egen flagga, med initialerna FM och ankare i gult, och Varbergs stadsvapen, på blå duk. Den 1 juli 2007 flyttades föreningsverksamheten från lokalen på Drottninggatan till det Gamla Tullhuset i hamnen som föreningen nu 2026 måste lämna.

Tullhuset

Tullhuset i Varbergs hamn som varit Flottans Män och Marinkamraternas fasta punkt, byggdes 1883 och ligger i den äldsta, södra delen av hamnen. Uppförandet av Tullhuset var ett prestigeobjekt för staden. Tullhuset är från 1800-talet och har haft en central betydelse för staden Varberg. Ett stenkast bort ligger Kallbadhuset, barnens badstrand, Varbergs fästning och strandpromenaden.

Redan i mitten av 1600-talet blev Varberg skyldiga att hålla ett tull- och packhus. Staden fick stapelrätt år 1646, vilket innebar att de fick rätt att importera och exportera varor. Nu kunde alltså Varberg bedriva handel med utlandet. Varbergs stad tog över ansvaret för hamnen år 1844 och nu börjar en upprustning av hamnen. Det muddras, byggs på en hamnpir och en hundra meter lång stensatt kaj. Ångfartyg lägger till i Varberg varje vecka, textilindustrin i Sjuhäradsbygden har tagit ordentlig fart. Samtidigt etableras stenindustrin i Varberg. Fram till och med år 2003 fanns Tullverket i huset, alltså huserade de där i 130 år, en svindlande tanke. I sextio år fanns också skeppsmäklar- och speditörsföretaget Victor Krook & CO AB i Tullhuset. Idag står ”Flottans män” och kommunens hamnkontor för den maritima kopplingen som nu är på väg bort.

Varbergs hamn

Varberg är en hamnstad med en lång tradition. Varbergs hamns historia sträcker sig tillbaka till medeltiden, även om den moderna hamnen växte fram senare, särskilt från 1800-talet då den utvecklades som en viktig strategisk hamn för handel och transport, förstärkt av närheten till Varbergs fästning. Idag är Varbergs hamn en del av Hallands Hamnar AB, ett samägt bolag med Halmstad, som sköter hamn, terminal och transporttjänster, fokuserat på effektiv logistik. Varbergs hamn är idag en av Sveriges ledande skogshamnar och den nya investeringen av Farehamnen på runt en halv miljard invigdes i september 2024

Text: Ingmar Elofsson

Light, compact, effective

When every second counts

With the affordable, lightweight, compact Bofors 40 Mk4 Naval Gun, you're ready to face threats rapidly at all levels of conflicts. Its high rate of fire and ability to switch between ammunition types, including the 3P all target ammunition, provides superior survivability. With a maximum range of 12.5 km and multi-target capability, the automatically loaded, remotely controlled weapon can also be commanded locally as a backup, equipping the operator for any scenario.

baesystems.com/40mk4

BAE SYSTEMS

Marinkamraterna i Norrtälje reste med Finnlines

M/S Finncanopus (närmast i bild) och M/S Finnsirius inomskärs i tät "linjeformering". Fartygen är byggda av det kinesiska varvet China Merchants Jinliung. Foto Finnlines.

Vid en torsdagslunch hade man inbjudit Finnlines platschef i Kapellskär, Mats Johnsson att berätta om den växande verksamheten i hamnen. Det intressanta föredraget renderade i att man ville veta mera. Därför ordnade man en resa med de två senaste fartygen.

Det var 20 medlemmar, de flesta med en historik som sjökommenderade på däck eller i maskin, som äntade *Finncanopus* i Kapellskär.

Tidtabellerna är så lagda, att man på måndag eller tisdag kan åka från Kapellskär kl. 10.30, anlända till Långnäs på Åland. Efter en knapp timme går man på systerfartyget som kommer från Nådendal för att vara tillbaka i Kapellskär 18.30. Vi åkte ut med *Finncanopus* och tillbaka med *Finnsirius*.

Förväntan var stor efter avsaknaden av Vikinglines *Rosella*, som tvingades lämna traden Kapellskär-Mariehamn av miljöskäl – salig i åminnelse. Hon skitar nu ned i Medelhavet istället. De här båtarna skiljer sig från föregångarna i Finnlines, som endast var inriktade på lastbilstransporter.

På *Rosella* å andra sidan reste turande passagerare med möjlighet till uppträdanden, bingo och dans. Det finns inte på de här fartygen, men god mat, taxfree och behaglig sjöresa består man med när vi lugnt och utan vibrationer stävar över Ålands hav.

Kommandobryggan

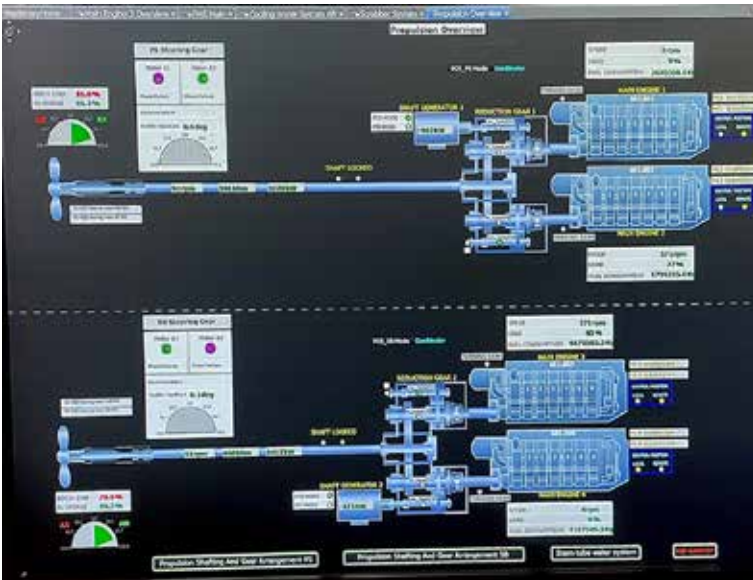

Hemåt mot kvällssolen. Närmast andrestyrman Juho Heinistö bortanför linjelotsen Martin Nordström.

På bryggan togs vi emot av kaptenen, Timo Dahlberg, som beskrev den imponerande verksamheten med modernaste utrustning. Navigeringen sköttes med många dubblade system för att gardera sig mot störningar. En linjelots, Martin Nordström, följde med på hela resan sittande i dubbelkommando med styrmannen Juho Heinistö, som manövrerade fartyget med en joystick.

Maskinchefen Johan Thölix försöker få oss att förstå.

Kontroll över drivpaket, med de fyra motorerna, reduktionsväxel och axelgeneratorer.

Huvudmotorerna från Wärtsilä.

Man kör i alla väder. Det är endast vid ogynnsamma stormvindar man inte kan lägga till i Långnäs eftersom man måste vända fartyget och backa in med begränsat utrymme mellan grundflaken. Där håller man för övrigt på att äntligen bygga upp en terminalbyggnad i flera våningar.

I Kina hittade man varvet som på bästa ekonomiska villkor kunde bygga de här två fartygen, som levererades kort efter varandra.

I avsaknad efter Rosella efterfrågas, inte minst från Åland, fartyg för ruten Kapellskär – Mariehamn, men ekonomiska kalkyler är svåra att få ihop även om ett fartygsbygge inte behöver bli så stort som dessa två.

I maskin

Maskinchefen Johan Thölix guidade oss, först i kontrollrummet, med alla styrdon och övervakningsskärmar. Där visades också hur smidigt det gick till när man stoppade en motor och gick över till eldrift. Vi besökte sedan maskinrummet med de gigantiska maskinerna från Wärtsilä och hjälpmaskinerna som laddar batterierna

Fartygsfakta

M/S *Finncanopus* och M/S *Finnsirius*, som ersatte M/S *Finnswan*, levererades från det kinesiska skeppsvarvet China Merchants Jingling och är 235 m långa och 33 m breda, båda av hybrid-ropaxfartyg i Superstar-klassen och isklass 1 A Super. De har bildäck på 5 200 löpmetrar och kan ta 1 100 passagerare, 323 hytter. Bestyckade med fyra Wärtsilä 46-motorer på 7 200 kW vardera = 28 800 kW. De driver en reduktionsväxel med PTO-uttag till en axelgenerator. Den kan också fungera som motor med extra kraft till propellrarna. I normaläge kör man två motorer och batteri. Att drabbas av blackout i systemet är näst intill omöjligt med den samverkan som finns mellan batterier och motorer.

De här fartygen kan gå med 24 knops fart, men fortare än 16 knop går man sällan. Trots att fartygen är betydligt större än föregångaren använder de ändå mindre fossilt bränsle. Skrovet har utformats för högsta energieffektivitet. Promas-Lite-propellrarna minskar också bränsleförbrukningen. Energi sparas också genom en innovativ konstruktion. Genom att blåsa små luftbubblor under skrovet minskar vattnets hydrodynamiska motstånd, vilket spar bränsle.

När gamla flottister jämför historiskt, så hade jagaren HMS *Halland* två turbiner som gav 43 200 kW (59 000 hkr. Red anm). Dess displacement var på 3 400 ton och toppfarten 35 knop, men syftet var ju helt annorlunda.

Elen ombord på *Finnsirius* försörjs av tre hjälpmotorer, men de behöver sällan användas. Så fort man ligger vid kaj ansluts landströmmen, som laddar batterierna. Tidigare har boende nära hamnen i Kapellskär klagat över oljud när fartyg vid kaj haft motorer igång på nät-

M/S Finnsirius sedd från styrbordssidan. Jämfört med många andra färjor har hon relativt slanka och harmoniska linjer. Foto: Finnlines

terna. Med de här båtarna behövs inga motorer köras när man ligger i hamn.

De stora batterierna kan också laddas med hjälpmaskinerna om det behövs, men egentligen fungerar det på samma sätt som en elbil. När de ligger stilla i Kapellskär och i Nådendal laddas batterierna. Dessvärre är inte infrastrukturen utbyggd som de skulle önska, men de laddar så mycket kablarna tål. Man kan bara ta emot hälften av vad man är konstruerade för.

Motorerna kör man på tjockolja och det låter ju inte miljömässigt! Men det finns skäl till det. Den oljekvaliteten finns att tillgå världen över, om man skulle behöva ändra verksamhetsområde. Man uppfyller ändå miljökraven genom att avgaserna renas effektivt av så kallade scrubbers, Close Loop. Restprodukten blir en tjärlikande massa som samlas i containers ombord och tas omhand i Nådendal. Det är komplicerat och har ställt krav på ökade studier i kemiska processer. Man tar också hand om obrända oljerester och känner sig trygga med att man inte skitar ned Östersjön, utan tvärt om ser sig som föregångare.

Nöjda resenärer

Medlemmarna i Marinkamraterna var tacksamma att få den intressanta guidningen på dessa moderna fartyg. Bland besökarna fanns både före detta navigationsbefäl och stridsroängångare som fann kommandobryggan/styryhten extra intressant. Man fick svar på frågan hur man med säkerhet tar sig över havet. Besöket i maskin blev en aha-upplevelse för dem som varit vana med jagarnas ångturbiner eller motortorpedbåtarnas 12 cylindriska Isotta Fraschini motorer på 1 500 hk.

När vi kom till Kapellskär förtöjde man inte med trossar eller vajrar, utan fartyget sugts fast vid kajen med vaccumkoppar. De jobbar parvis, så de kan klättra efter fartygssidan när den sjunker eller stiger vid lastning och lossning. Efter den välsmakande maten från Fisherman's Bistro kunde skaran välmående debarkera i Kapellskär efter den lugnaste Ålandsresa man varit med om. Där kunde man skrapa bilarnas rutor och lägga ut kursen hemåt.

Kajens vaccumstativ som kan klättra efter fartygssidan vid lastning och lossning.

Finnlines ägs av Grimaldi Group, men ålänningarna vilar inte

Vikingline planerar världens största eldrivna passagefärja. Projektet heter HELIOS. Man räknar med att på prov sätta in helt utsläppsfri drift mellan Helsingfors och Tallinn 2030. Storleken beräknas till 2000 passagerare och 650 bilar. Projektet väntar nu på finansiering och hamnarnas infrastruktur. Fungerar det här kanske vi även kan se en lösning för traden Mariehamn – Kapellskär, då den distansen är ungefär samma som över Finska viken.

Vikingline meddelar att man redan nu arbetar aktivt med att minska utsläppen både på *Viking Glory* och *Viking Grace*, fast det stora steget mot helt fossilfritt tas med pågående projekt HELIOS.

Samtidigt erfar vi att det finns ett par andra krafter med inriktning att åter öppna traden Kapellskär – Mariehamn, men problem med anskaffande av lämpligt fartyg och att ordna ekonomin är inte lätta att lösa.

Text och bild: Göran Hedberg

USS John F. Kennedy, CVN 79

Det andra hangarfartyget i Gerald R. Ford-klassen USS *John F. Kennedy* (CVN 79) har nu lämnat varvet Newport News Shipbuilding för provturer. Fartyget väntas komma i tjänst under 2027. Bygget av John F. Kennedy har försenats vid flera tillfällen, till stor del beroende på problem med det nya systemet för däcklandning ”Advanced Arresting Gear (AAG)” och de nya ammunitionshissarna ”Advanced Weapons Elevator (AWE)”.

CVN 78 är det andra moderna hangarfartyget som döpts efter president John F. Kennedy. Det första (CV 67) sjösattes 1967 och togs ur tjänst år 2007. Ytterligare fyra hangarfartyg i Gerald R. Ford-klassen är beslutade (CVN 80 – 83). Kongressen har beslutat att US Navy ska ha elva hangarfartyg (CVN). I dag förfogar flottan över - förutom *Gerald R. Ford* - tio Nimitz-klass fartyg.

Gerald R. Ford-klassen fartyg har samma skrovform som Nimitz-klassens fartyg, men kan hantera ett större antal starter och landningar per dag jämfört med Nimitz-klassen. De har betydligt kraftigare elsystem. Dessutom har de nya fartygen en något mindre besättning (ca 4.500 man mot tidigare fartyg som hade en besättning på över 5.000 man inkl flygavdelningen).

Varvet Huntington Ingalls Industries/Newport News Shipbuilding (HII/NNS), Newport News i Virginia är

det enda varvet i USA som har resurser och kapacitet för att bygga dessa stora fartyg. Fartygen är 330 meter långa och 41 meter breda i vattenlinjen. Flygdäcket är 78 meter brett. Två atomreaktor genererar 206.000 kW vilket kan ge fartygen en fart på 33 knop. Displacement 76.000 ton (102.000 full load).

Källor: Defense News, congress.gov

Beteckning, namn och bedömd tid för befälstecknets hissande för hangarfartygen av Gerald R. Ford-klass

		I tjänst	
CVN 78	<i>Gerald R. Ford</i>	2023	President 1974-1977
CVN 79	<i>John F. Kennedy</i>	2027	President 1961-1963
CVN 80	<i>Enterprise</i>	2030	Traditionsnamn inom flottan
CVN 81	<i>Doris Miller</i>	2032	<i>se nedan</i>
CVN 82	<i>William J. Clinton</i>	2040	President 1993-2001
CVN 83	<i>George W. Bush</i>	2043	President 2001-2009

WWII Poster of Doris Miller, image from Library of Congress.

Doris "Dorie" Miller (12 oktober 1919 – 24 November 24 1943) var sjöman i amerikanska flottan och den förste afroamerikanen som tilldelades medaljen *Navy Cross*, vilken är den näst finaste medaljen (efter *Medal of Honor*) som finns för en amerikan som tjänstgör i flottan/marinkåren. Miller var mässuppassare (eg. mess attendant second class) ombord på slagskeppet USS *West Virginia*. I samband med det japanska angreppet på Peral Harbor hjälpte Miller till med att bära skadade sjömän till säkerhet, därefter bemannade han på eget initiativ en lättare automatkanon och trots avsaknad av någon träning/utbildning i artilleri lyckades Miller enligt officiella källor skjuta ner ett japanskt flygplan. Andra ögonvittnen och Miller själv hävdade att det kan varit upp till fyra-sex plan han lyckades skjuta ned. Medaljen utdelades av amiral Chester W. Nimitz

Juni 1943 blev Miller befördrad till underofficer (Cook Petty Officer, Third Class). In november samma år dödades han i strid då hans fartyg, eskorthangarfartyget *Liscome Bay*, blev torpederat av en japansk ubåt under slaget om Makin i närheten av Gilbertöarna. Miller tillsammans med ytterligare 701 officerare och sjömän gick under - den mest omfattande förlust i människoliv som resultat av en sänkning av ett hangarfartyg haft i amerikansk historia.

Miller finns beskriven i filmen Pearl Harbor där han gestaltas av skådespelaren Cuba Gooding Jr. Innan den japanska attacken hade han blivit tungviktsmästare i boxning ombord, en detalj som även nämns i filmen. Tidigare har en fregatt, FF-1091 USS *Miller*, varit namngiven efter honom.

Drake - den nya bogserbåten i Drakarnas stad, Sundsvall

Med en inramning av -15 grader och ett lätt snöfall gick vi, Mats Andersson, Per och Carl Martinsson, Marinkamraterna i Sundsvall, ombord på Sundsvalls och SCA:s nya bogserbåt *Drake*. Den har fått sitt namn i en namntävling vilken vanns av matrosen William Rosenholm. Charlotte Kalla genomförde dopceremonin med en flaska alkoholfritt bubbel. Charlotte Kallas porträtt finns ombord, som sig bör, som varande båtens Gudmor.

Vi anlände till båten vid halv 12-tiden och började med ett besök i maskinrummet. Där fanns det två Caterpillarmotorer W16 på ca 2800 hk styck samt en del hjälpmotorer. När vi varit i maskinrummet var kaffet klart och det var dags att ta en fika i mässen. Besättningen bestod av skepparen Mats Lundberg, chieften Björn samt matrosen Andreas. Vi fick en del historier oss till del, bl.a. om hur det var när man hämtade båten i Nederländerna, öster om Rotterdam i en ort som var svåruttalad. Båten är dock byggd i Vietnam ombyggd i Nederländerna men har fortfarande vissa ”barnsjukdomar” kvar. Förutom mycket teknik och flera övervakningskameror är båten dessutom utrustad med två vattenkanoner.

Klockan 12 mullrade maskinerna igång. Vårt mål var Östrandsfabriken för att bryta isen så att lastfartyget *Adriata*, registrerat på Madeira, för egen maskin kunde gå till öppet vatten. Skepparen på *Drake* beräknade isens tjocklek till ca två tum, d.v.s. drygt fem cm. *Adriatas* beräknade avgångstid var 13.00.

Med säker hand styrde skepparen oss mot Östrand och *Adriata*. Vi anlände till *Adriata* i god tid för att bryta isen runt fartyget så att hon med lätthet kunde gå för egen maskin mot öppet vatten.

Skepparen visade oss hur han kunde vrida propellarna 360 grader så att båten kunde stå helt stilla, med full gas, och i och med det få virvlarna i vattnet att bryta sönder isen.

När dagens uppdrag var avklarat vände vi hemåt i samma ränna som vi brutit på ditvägen. Väl hemma igen passade skepparen på att ta en lov kring två fartyg som låg förtöjda vid Tunadal varav ett av fartygen hade avgångsdatum påföljande lördag.

Vi tackade skepparen för den intressanta resan samt äntrade landgången för vidare färd hemåt.

Text och foto: Carl Martinsson

Mats Andersson följer färden med Drake i isen från babordsidan av bryggan medan Per Martinsson intresserat överser verksamheten från styrbordsidan.

Båten har hög dragkraft (60 ton), använder fossilfritt bränsle och har isbrytarkapacitet. Bild från dopceremonin med Charlotte Kalla till vänster i bild. Foto: Eva-Lena Olsson/Sundsvalls Tidning.

En del av naturens tystnad

Våra banbrytande innovationer är en del av försvarets förmåga att inte synas eller höras – när det verkligen behövs

SAAB | En del av Sverige

saab.com/endelav

Välkommen till 2026 års Riksårsmöte på Marstrand 3-5 maj 2026

Marstrand är en av Sveriges äldsta och mest historiskt betydelsefulla kuststäder, belägen i Bohuslän utanför Kungälv. Stadens historia går tillbaka till 1200-talet då den utvecklades som en viktig handelsplats och hamn. Tack vare sitt strategiska läge vid inloppet till Kattegatt blev Marstrand tidigt omstridd mellan Danmark-Norge och Sverige.

Under 1600-talet, efter freden i Roskilde 1658, blev Marstrand svenskt. För att stärka försvaret byggdes den mäktiga Carlstens fästning som kom att spela en central roll i stadens militära historia. Fästningen fungerade både som försvarsanläggning och som fängelse, där bland andra den beryktade fången Lasse-Maja satt inspärrad.

År 1775 utsågs Marstrand till frihamn, vilket innebar tullfri handel. Detta ledde till en period av ekonomiskt uppsving och internationella kontakter med handelsmän från bland annat Nederländerna, Storbritannien och Medelhavsområdet. Frihamnsstatusen avskaffades dock 1794, vilket bidrog till stadens nedgång.

Under 1800- och 1900-talen omvandlades Marstrand gradvis till en kur- och badort och senare till ett centrum för segling och turism. I dag är Marstrand känt för sitt rika kulturarv, Carlstens fästning, seglingstävlingar och sin unika skärgårdsmiljö, vilket gör staden till ett uppskattat besöksmål året runt.

Välkommen till Marstrand!

Claes Strömwall

Ordförande Marinkamraterna Göteborg

Hur tar du dig till Marstrand?

Om du kommer med bil, ställ den på någon av de kommunala parkeringarna på Koön.

Buss till Marstrand går från centralstationen i Göteborg.

Att göra under icke-mötetid

Många av Marstrands näringsställen är öppna så passa på att ta en härlig promenad i denna kulturmiljö.

Program vid Riksårsmötesdagarna på Marstrand 2026

Söndag 03 maj

13.30 – 15.00	Förbundsstyrelsemöte, Konferensen
15.00 – 15.30	Inmönstring av lokalföreningsdelegater inför Lof-mötet
15.30 – 17.30	Lokalföreningskonferens
19.30	Förbrödringsmiddag (buffé på Grand Hotell)

Måndag 04 maj

07.30 – 09.00	Bufféfrukost
09.30 – 11.00	Riksårsmöte i Societetshuset Kaffe och bulle serveras
11.30 – 12.30	Lunch på Carlstens fästning. Fästningskommendanten kommer under lunchen att berätta om fästningen
14.30 – 15.00	Guidning i Marstrands stad
15:45 – 16.00	Samling på Grand Hotell för gemensam marsch till Societetshuset. Vi kommer att ledas av kommendanten och hans karoliner.
21.00	Bankett – 3-rätters meny inkl. drycker Under middagen bjuds vi på professionell musikunderhållning

Tisdag 05 maj

07.00 – 09.30	Bufféfrukost
10.30	Riksårsmötet avslutas

Ankomstregistrering för mötesdeltagare görs på Grand Hotell den 3 maj klockan 17.00.
I samband med denna sköter Grand Hotell incheckningen till de olika hotellen.

Amälan till Riksårsmötet 2026

Namn.....Födelsedata (ÅÅMMDD).....

Postadress.....Lokalförening.....

Postnummer.....Telefon.....

Postort.....E-postadress.....

Medresenär.....Födelsedata (ÅÅMMDD).....

Här anmäler du dig/er till riksårsmötet i Marstrand den 3 – 5 maj 2026. Avgift för deltagande i riksårsmötet och måltider är 2 850 kr/person. **Beloppet ska vara FM Göteborg tillhanda senast den 3 april 2026.** Betala till Plusgiro 44748–2 eller till ~~Swish~~ 123 184 71 51.

OBS att i avgiften ovan ingår inte eventuell övernattnig. Denna bokar du själv genom att kontakta Grand Hotell på telefon 0303 60322. Det finns också möjlighet att bo billigt på Soldathemmet i Marstrand. Bokning görs på cs@carlstenssoldathotell.se alt 0303/60265. Uppge att Du tillhör Marinkamraterna. Tänk på att fästningen inte är helt anpassad för rörelsehindrade. Du betalar boendet på plats. **Observera att priserna för boendet är per natt.**

Hotell	Enkelrum per natt	Dubbelrum per natt
Grand/Kurhotellet	1 624 kr	2 520 kr
Nautic	1 495 kr	1 995 kr
Soldathemmet	1 150 kr	1 600 kr

Vi ser gärna att du/ni bokar riksårsmötet via föreningens hemsida <https://marinkamraterna.se/>

Om du saknar möjlighet att boka via hemsidan, sänd ifyllt formulär till:
Marinkamraterna, Teatergatan 3, 111 48 Stockholm.

Förslag till dagordning vid Riksårsmötet med Föreningen Marinkamraterna den 4 maj 2026 kl. 09.30

1. Parentation. Årsmötet öppnas
2. Fastställande av den fortsatta dagordningen
3. Fråga om årsmötets stadgeenliga utlysande
4. Val av årsmötespresidium (ordförande och sekreterare)
5. Val av två justeringsmän att jämte mötesordförande justera protokollet
6. Val av två rösträknare (kan vara samma som i punkt 5 ovan)
7. Fastställande av röstlängd
8. Styrelsens verksamhetsberättelse (årsberättelse)
9. Ekonomisk årsredovisning
10. Revisorernas berättelse
11. Beslut angående ansvarsfrihet
12. Beslut
 - att fastställa de framlagda resultat- och balansräkningarna
 - att resultatet överförs till ny räkning samt fördelas till tidskriftfonden enligt styrelsens förslag vilket utsänds med slutligt underlag inför mötet.
13. Beslut angående slutlig budget för år 2026 och preliminär budget för år 2027, samt årsavgift till riksförbundet för år 2028
14. Val av förbundsstyrelse, revisorer och valberedning
15. Ev. förslag från lokalförening enligt § 15 i stadgarna
17. Utdelning av medaljer och belöningar
18. Avtackningar och avslutning

Valberedningens förslag till styrelseledamöter, revisorer och valberedning att väljas vid riksårsmötet 2026

Ordförande					Anmärkning
Thomas Engevall, lof Haninge.	M	Omval	1 år	2026–2027	
Ledamöter (samtliga tillfrågade av respektive regionansvarig)					
Lars Sager, lof Karlskrona.	S	Omval	2 år	2026–2028	
Jan-Erik Knutas, lof Göteborg.	V	Omval	2 år	2026–2028	
Cawe Johansson, lof Sundsvall.	N	Kvarstår		till 2027	
Jan Berglöw lof Stockholm.	M	Kvarstår		till 2027	
Ersättare (samtliga tillfrågade av respektive regionansvarig)					
Sewe Lindberg, lof Karlshamn.	S	Nyval	2 år	2026–2028	Pers ers för Sager
Ulf Ängemo, lof Halmstad.	V	Omval	1 år	2026–2027	Knutas
Bengt Randevåg, lof Härnösand.	N	Omval	1 år	2026–2027	Johansson
Olle Jansson, lof Norrtälje	M	Omval	1 år	2026–2027	Berglöw
Revisorer					
Stieg Andersson, lof Västerås.	M	Nyval	2 år	2026–2028	
Göran Löfgren, lof Karlskrona	S	Kvarstår		till 2027	
Revisorsersättare					
Anders Björk, lof Karlskrona	S	Nyval		2026–2028	
Lennart Persson, Lof Södertälje.	M	kvarstår		till 2027	

Valberedningen för 2026:

Region Mitt: Örjan Sterner, lof Stockholm, sammankallande; Region Väst: Lars-Erik Uhlegård, lof Göteborg; Region Syd: Vakant, rekrytering pågår, Region Nord: Hans Olsson, lof Härnösand.

Efterlysning

Vi söker kontakt med elever som togs in till Sjömansskolan/Af Trolle under 1956, för 70 år sedan således. Vår avsikt är att försöka få till ett jubileumsfirande i Karlskrona under våren eller försommaren. Om du är intresserad så kontakta någon av oss.

Hasse Pettersson 070-873 51 98
Örjan Sterner 070-627 53 97

SANNA

HELENE

HANNA

Tillsammans har vi 75 års erfarenhet

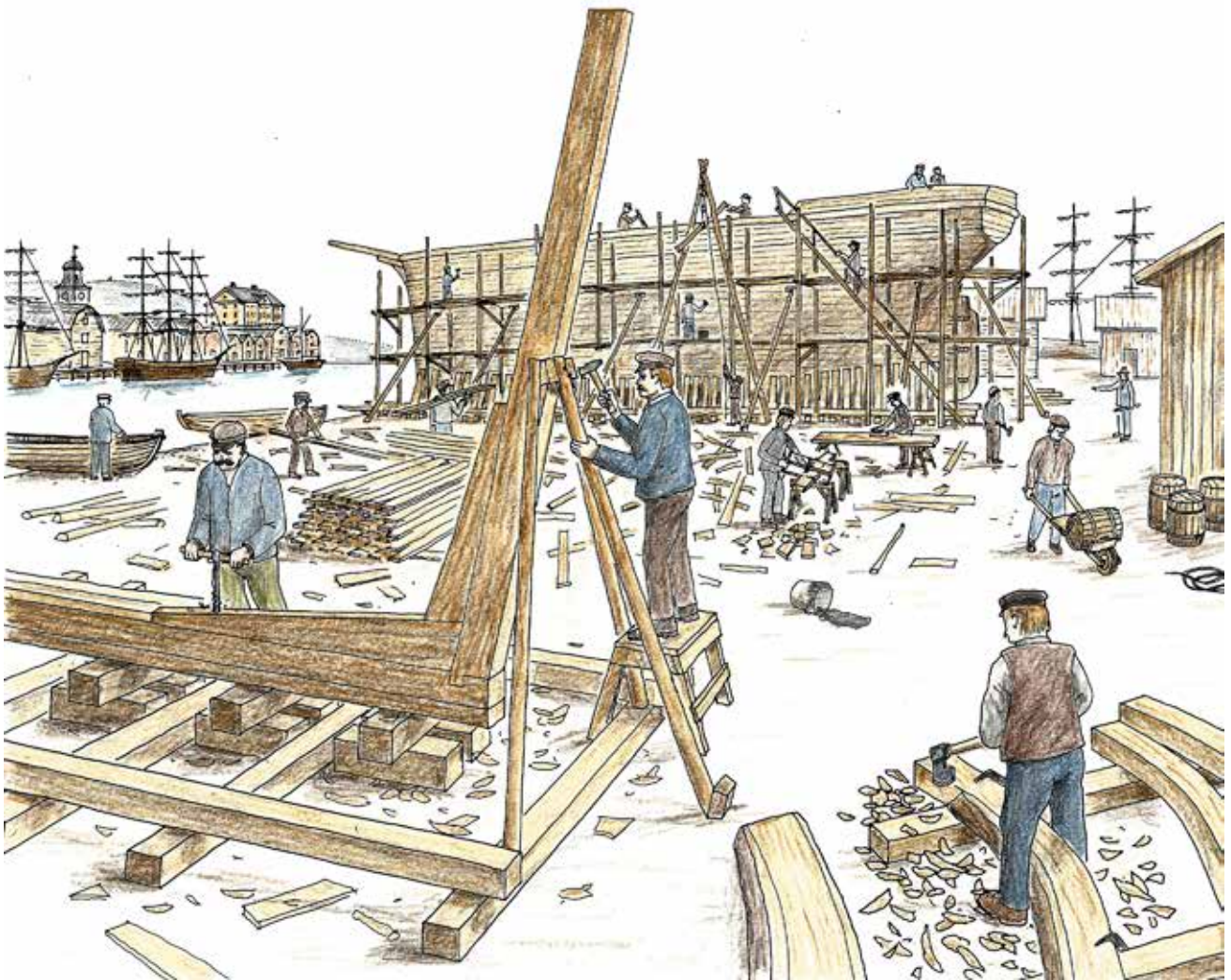
- * 20 % rabatt på klippning
- * 10 % på större behandling

Klipp ut och tag med annonsen.

Ring för bokning:
0455 / 31 15 80

Välkommen!

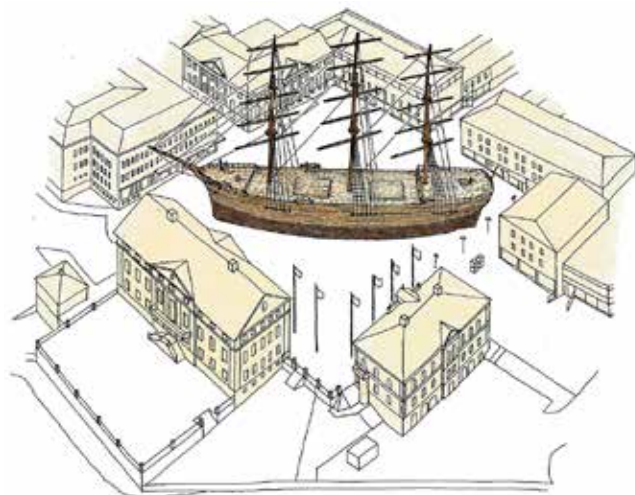
Centrumsalongen
0455 / 31 15 80 - Landbrogatan 3-5 - Karlskrona

Sjöfartsstaden Härnösand

Härnösand har en lång tradition som sjöfarts- och varvsstad alltsedan staden grundades 1585. Det har funnits inte mindre än åtta skeppsvarv på olika platser i staden och totalt byggdes mer än 300 skepp, fartyg och båtar.

Den största bedriften var byggandet av fregatten *Föreningen* som då var landets största handelsfartyg.

Skeppet "Föreningen" inritat på Härnösands torg för jämförelse

Byggandet skedde vid Kronholmsvarvet under vintermånaderna mellan 1866 och 1867.

Sjösättningen skedde i juni 1867. Det året är mest känt som det stora nödåret då många människor och djur svalt ihjäl.

Isen var farbar med häst och släde på sjöarna ända in i juni. Vid sjösättningen av *Föreningen* i juni nådde snön långt upp på stövelskaften och människorna var vinterklädda.

Till och med på Torget byggdes fartyg. Det största varvet var Kronholmsvarvet som var i drift mellan 1648 och 1876. Varvet hade först en stapelbädd, men den utökades snart till fyra. Som mest sysselsattes drygt 200 man.

Vid Nya varvet som startades och drevs av Carl Kempe byggdes 26 fartyg under en kortare tid, mellan 1838 och 1860. Varvet fanns i närheten av nuvarande Folkhögskolan.

Ett varv vid Härnösands mekaniska verkstad (Härnöverken) startade som reparationsvarv men utökades till produktion av bogserbåtar. Mellan 1891 och 1930 byggdes omkring 50 mindre bogserbåtar. Företaget byggde också ångmaskiner. En sådan hittade författaren av dessa rader i maskinrummet till ångfartyget

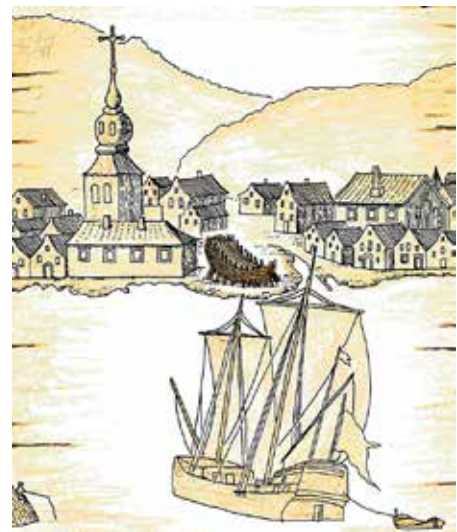

Härnösands Hamn är en modern hamn som hanterar både gods och passagerarfärjor. Hamnen ligger centralt i Härnösand och har bra transportvägar med både E4 och järnväg. I hamnen finns det lagringsutrymme både inomhus och utomhus samt olika kranar för enkel lastning och lossning. Foto: Martin Sundqvist på Alltid Marknadsbyrå.

Fakta kring Härnösands skeppsvarv

Skeppsbyggnadsplatserna var troligen fler och antalet byggda fartyg osäkert.

Härnösand	1601	tre pråmar
Härnösands varv	1648-1876	cirka 200 fartyg
Härnösands torg	1690-1750	ett antal små fartyg
Gådeå (Sparrudden)	1820-1850	ett antal små fartyg och en brigg
Nya varvet (Kempes)	1838-1860	26 fartyg
Stenhammar	1846-1850	minst 3 fartyg
Svartvik	1860-	ett antal små fartyg
Härnöverken	1891-1930	cirka 50 små bogserbåtar

S/S Östersund som trafikerar Storsjön i Jämtland (se reportage på sidorna 16-17. Red anm.).

1649 kom Kronholmsvarvet igång. Man byggde skeppet *Härnösand* på uppdrag av Kronan. Skeppet förde 14 kanoner och ansågs vara mycket välbyggt och stridsdugligt.

Byggandet av ett stort fartyg sysselsatte omkring 50 säsonganställda arbetare. Det fanns många funktioner som behövdes för att få varvet att fungera. Runt varvet fanns kokhus, materialbodar, magasin, smedjor, beckhus, basrännor, spantlave, tackelvind, repslagarbana, segelduksfabrik, tvätt- och bykhus, hantverkarbostäder, kajer och en bråbänk för kölhaling.

När varvet upphörde hade närmare 200 fartyg byggts, från små slupar till fullriggare.

Under 1600-talet byggdes fartyg även på torget.

Under perioden 1648–1930 fanns det inte mindre än åtta varv inom stadens område. Sammanlagt byggdes över 250 fartyg.

Varv har funnits på många kanske lite märkliga ställen. Vem kunde till exempel tro att det faktiskt byggdes skepp på Torget (1690–1750)? På Sparrudden byggdes små fartyg och en brigg mellan 1820 och 1850. På Stenhammar byggdes minst tre fartyg mellan 1846 och 1850.

Text och bild: Lars Högberg & Uno Gradin

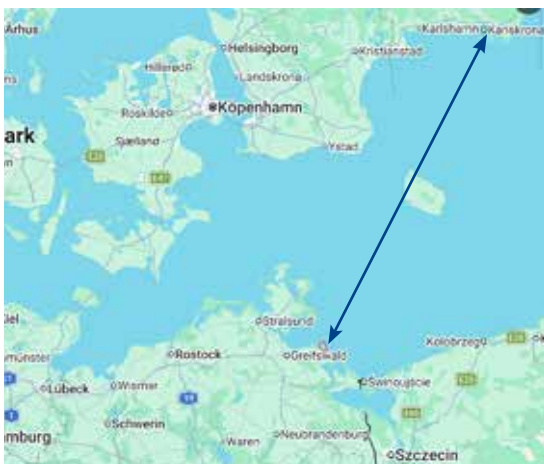

Vänföreningen i Peenemünde

Marinkamraterna i Karlskrona har sedan år 2000 haft Marinkamraterna Peenemünde, i norra Tyskland, som vänortsförening berättar Lars Sager, ordförande i Marinkamraterna i Karlskrona. - Det hela började med att ett brev sändes till Sölvesborgs stad om att Marinkamraterna (MK) i Peenemünde sökte någon vänort i södra Sverige. Sölvesborg hade ingen Marinförening varför brevet sändes till Flottans Män i Karlskrona.

- Kontakt togs mellan MK Peenemünde och Flottans Män i Karlskrona och fyra medlemmar åkte ner, Rolf Svensson, dåvarande ordföranden, Hasse Pettersson, B-G Magnusson och Bengt Sturevik dåvarande amiralitetspastor. - I och med detta så var vänskapen knuten och 2001 firade MK Peenemünde sitt

Bussresa till vänföreningen i Peenemünde för ett antal år sedan. Foto: Hasse Pettersson

Det går nästan att gå på rak kurs mellan Karlskrona anföringsboj och motsvarande boj utanför Peenemünde men en lättare gir krävs för att passera Bornholm på ett säkert sätt.

Bojen, som är tyskarnas minnesmärke, besöks vid 25-årsjubileet. Fr.v. Volkmar Wenk, Göran Löfgren, Heinz-Dieter Fischer, Hasse Pettersson, Lars Sager och Anders Olofsson.

Ovan syns Hasse Pettersson med vännen Sigfrid von Armin (t.v.) och med en tysk medlem (sittande) som firade sin 90-årsdag i samband med besöket.

T.v. Tavelgåva till Karlskrona med Lars Sager, Wolfgang Telle, ordf MK Peenemünde och Heinz-Dieter Fischer. Foto Anders Olofsson.

Nedan: Göran Löfgren, stående, under tio år ordförande i FM Karlskrona, har besökt Peenemünde ett stort antal gånger som här framför ett tack från den svenska delegationen. Foto Anders Olofsson.

tioårsjubileum, vilket också hedrades med vår närvaro från Karlskrona, säger Lars.

Genom åren har föreningarna besökt varandra genom gemensamma bussresor och en djup vänskap har utvecklats och inte minst ett kollegialt utbyte mellan de båda marinerna på ett mer lättamt sätt - Vid 25-årsjubileet av vår vänskap hösten 2025 deltog jag och Anders Olofsson från styrelsen och förre ordföranden Göran Löfgren. - Givetvis var vår mångårige medlem Hasse Pettersson, som varit med alla 25 åren med vid besöket, fortsätter Lars.

Marinkamraterna i Peenemünde har samma utmaningar som de Militära Kamratföreningarna i Sverige. En sned åldersfördelning och den allmänna utvecklingen med nedgång av föreningsverksamhet och ideellt arbete påverkar oss alla. - Vår vänskap kommer att fortsätta och i år kommer även Peenemünde att fira sitt 35-årsjubileum och föreningen bildades ett halvår efter Tysklands enande. - Vi kommer givetvis inte bara fortsätta vårt utbyte utan även att uppmärksamma jubileet på andra sidan Östersjön.

Text: Ingmar Elofsson

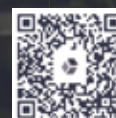
”ALLTID PÅ VAKT”

Vi utvecklar och producerar passiva och autonoma sensorsystem TMM, Taktiskt Modulärt Marksensorsystem bidrar med unik underrättelseförmåga, utökar stridsvärdet och skapar förmåga att agera på förhand.

UPPTÄCK TMM

www.exensor.com

FÖLJ OSS PÅ LINKEDIN

Vi är marina och transporttekniska konsulter och utför:

- Projektering och specifikation vid nybyggnad och ombyggnad av civila och militära fartyg, båtar, terminaler och transportanläggningar
- Projektledning och/eller assistans vid nybyggnad och ombyggnad av fartyg
- Konstruktion och konstruktionsgranskning av fartyg, fartygssystem och anläggningar
- Tekniska och ekonomiska utredningar, analyser, beräkningar och värderingar
- Beräkningar inom strukturanalys, hydrostatik/dynamik, ventilation, el
- Besiktningar inför köp eller försäljning, reparation och ombyggnad av fartyg och anläggningar

www.saltech.se

Framtidens säkerhetshot i fokus på Marinmuseets nya utställning

Marinmuseums nya utställning Framtidsskeppet är en beskrivande resa genom samtid, historia och framtid. Framtidsskeppet är Marinmuseums nya basutställning om framtidens hot- och säkerhetsfrågor och är ett led i Marinmuseums arbete med att utveckla sitt innehåll mer med fokus på både samtida och framtida säkerhetsfrågor.

Framtidsskeppet är byggt som en farkost och ombord möter besökaren olika röster, perspektiv och erfarenheter, men det är en utställning som inte ger direkta svar utan det är besökaren som bjuds in att utforska framtiden. Avsikten är att besökaren ska reflektera, samarbeta och föreställa sig framtiden. Samtidigt vill utställningen knyta samman både historiska och samtida exempel från flottans och sjöförsvarets historia och då med dagens samhällsfrågor och framtidsperspektiv.

Under en mycket välbesökt kväll i februari invigdes utställningen och besökarna bjöds på mingel, underhållning och fick givetvis även veta hur projektet genomförts. Då invigningsbandet klippts och dörrarna öppnats in till Framtidsskeppet kunde besökarna, eller rättare sagt folkmassan, äntra farkosten och börja resan genom samtid, historia och framtid.

Ovan: Förre museichefen Mats Persson, som tillsammans med personal påbörjade projektet, fick klippa invigningsbandet. Till höger Johan Löfgren, nuvarande chef för Marinmuseet.

Text och foto: Ingmar Elofsson

Ankaret är symbol för mycket

I dag har utkiken ställt in spaningen mot Högskolan på Åland och utbildningsprogrammet för sjökaptener. Två elever har gjort ett examensarbete om sjöfartsspråk och dess ursprung och släktskap. Syftet har varit att visa på sjöfartsspråkets internationella ursprung och släktskap och presenterat en ordlista där de avgränsat sig till europeiska språk.

Vi har fastnat för det vanligaste och säkert det mest typiska sjömansordet vilket ganska säkert sägas är ankare som förekommer i olika sammanhang och ordet kommer ifrån grekiskan ankura. Ofta är det så med gamla ord att de är snarlika på flera språk och ankare är inget undantag vilket tabellen visar.

Ordet ankare användes också som måttbeteckning en gång i tiden. Det avsåg då en mindre tunna om ungefär 15 liter. Ankaret är en uråldrig symbol för hopp, tro, fasthet och en trygg punkt i tillvaron och används därför i en rad sammanhang utan någon som helst koppling till marin verksamhet. Ankare förekommer ofta på landbacken men oftast då i olika anledningar, främst i symboliska och dekorativa sammanhang och inte i något funktionellt ändamål.

I den marina kulturen har ankaret förknippats starkt med sjöfart och kustsamhällen och i stort sett varje kustsamhälle finns ett ankare uppställt. Detta ofta som ett monument eller utsmyckning men ofta att hedra sjömän och visa på sjöfartens betydelse för orten och omgivningen. Ankare som är uppställda i trädgårdar är ofta för att skapa en dekorativ miljö med marin anknytning. De av våra lokalföreningar, numera Marinkamraterna, som har egna lokaler har som regel ett ankare i trädgården vilket även har funktionen, förutom att ge en marin prägel, att hedra sjömän som mist livet till sjöss.

Ankaret är en av de äldsta och mest centrala symbolerna inom kristen konst och tradition och i sakrala sammanhang. Här representerar ankaret hopp, trygghet och trofasthet och används som en metafor för hur den kristna tron ger stabilitet i livets stormar, likt hur ett ankare håller fast ett fartyg. Under den tidigkristna eran, runt 100-400 år e.Kr., användes ankaret ofta som en hemlig kod för korset.

Engelska	anchor
Svenska	ankare
Spanska	ancla
Tyska	Anker
Nederländska	anker
Flamländska	anker
Franska	ancre, pioche
Grekiska	ankyra (ἄγκυρα)
Kroatiska	sidro
Bretonska	eor
Finska	ankkuri
Arabiska	mersah (مرساة)

I mer dagligt sammanhang symboliserar ankaret en rad olika funktioner och egenskaper. Ankaret är nog det marina ord som används mest i den dagliga verksamheten i tal och skrift både i positiva och negativa sammanhang. Symboliken kan vara en person eller verksamhet man litar på när allt känns osäkert en säker och fast punkt i en svår situation och något man helt enkelt litar på. Likaså kan det innebära ett negativt tillstånd att ha fastnat i något speciellt och då negativt tillstånd.

Vår Marin är fast förankrad i våra medlemmar ...

Text och foto: Ingmar Elofsson

Ankare och flaggspele är vanliga symboler i kustsamhällen och hamnar. Här i Hällevik på Blekingeska Listerlandet.

Marinkamraterna i Norrtälje hyllar sin nestor – 100 år!

Åke Larsson, Utlunda, som i 30 år varit medlem i Flottans Män (numera Marinkamraterna) och under många år lokalföreningens ordförande, har uppnått den hedervärda åldern av 100 år, vilket uppmärksammades med ett personligt brev från kung Carl Gustaf och Silvia.

Åke är till sitt väsen öppen, nyfiken, intresserad, förstående, tacksam och välkomnande mot alla. Genom att han haft affär på Vätö har vänkretsen blivit mycket stor. Han har fått beröm för sina trädgårdsodlingar med prunkande blommor, och smått expert som han är på tomater av olika sorter.

När han nu ville fira sin födelsedag hyrde han en lokal som rymmer 100 personer. Tyvärr tvingades han dock neka flera som ville komma då lokalen blev fullteknad.

Han lovprisar den hjälp han får av samhället, men beklagar att synen sviker och att kroppen inte hänger med. Flottans Män har betytt väldigt mycket, säger han. Ett synbart bevis på det var att han, dagen till ära, bar sin nytvättade keps med föreningens emblem. Han har svårt att delta i föreningens ärtluncher, men håller sig informerad om vad som händer genom de veckovisa medlemsutskicken. Nio medlemmar, som står Åke nära, uppvaktade och ordföranden överlämnade blommor och ett speciellt diplom.

Vid 65 års ålder lärde han sig engelska för att kunna kommunicera med släktingar i Amerika och han diskuterar nobelpris i fysik med kärnfysiker.

Per Rydberg, medlem i föreningen, höll ett tal där han berättade att han, under sin tid som präst varit med på några 100-årskalas, men aldrig något med 100 gäster! Han menade att det speglar Åkes person. Är man en sådan karaktär som Åke, så får man många vänner.

Text och foto: Göran Hedberg

På fotot ses Åke betrakta sitt hyllningstelegram som överlämnades av Norrtäljeföreningens ordförande Olle Jansson (till höger i bild).

Materielnyheter

Under 2025 har FMV i samarbete med Försvarmakten och Saab arbetat med att uppgradera sensorn på korvett typ Visby för att kunna bekämpa mycket små drönare med spaningsradar och pjäs.

– Marinens fartyg är byggda för att skydda mot sjömålsrobotar, fartyg och flygplan. Men efter att Ryssland anföll Ukraina har vi sett vikten av att kunna skydda sig mot små drönare över land och vatten. Det är ett reellt hot som vi måste ta på allvar och det är därför hela den här uppgraderingen har kommit till, säger Åke Krantz, ingenjör FMV. Arbetet med att uppgradera sensorn på spaningsradarn har gått från idé till införande på två år.

– Vi fick idén när vi lyssnade på ett föredrag om det nya hotet från drönare. Vi började fundera på vad vi hade för möjligheter att modifiera den befintliga spaningsradarn för att snabbt kunna tillföra en ny förmåga. Vi bad Saab att ta fram ett par förslag som de fick visa oss. Vårt val, som innebär att vi tillför ny mjukvara och nya datorer har vässat spaningsradarn och gett den möjligheten att upptäcka väldigt små och relativt långsamma farkoster. När vi var trygga med att den skulle fungera tillräckligt bra visade vi den för Försvarmakten, säger Åke Krantz.

Och i januari 2025 fick FMV i uppdrag från Försvarmakten installera den nya förmågan på alla korvetter. Man ville också att den skulle vara installerad ombord på ett fartyg innan året var slut.

– Vi har medvetet haft en väldigt hög ambition i det här arbetet och vi har jobbat stenhårt för att nå målet, vilket vi lyckades med. Vårt fokus har varit att det ska gå snabbt, men vi har inte genat i kurvorna utan vi har gjort allt på rätt sätt, säger Åke Krantz.

Visbyklassens spaningsradar sitter i den koniska masten ovanpå brygghestaket och ser horisonten runt.

Han lyfter samarbetet med Försvarmakten och Saab som en framgångsfaktor i arbetet.

– Så fort det har varit det minsta frågetecken har vi löst det snabbt, för att inte fastna. Vi har alla haft fokus att komma vidare och det har varit en väldigt bra miljö att jobba i. Det som är oerhört kul med det här jobbet är att vi faktiskt kan göra saker snabbare om vi bara gör rätt från början.

Den senaste uppgraderingen innebär att fartyget kan upptäcka små mål och skjuta på långt avstånd. HMS *Nyköping* var först ut med att genomföra skarpa tester till sjöss, vilket innebar nedskjutning av mycket små drönare.

– Det fungerade väldigt bra, över förväntan. Så det känns riktigt, riktigt roligt, säger Åke Krantz.

Korvett typ Visby är först ut med förmågan som kommer att införas på fler fartygstyper inom kort. Sedan tidigare har marinen elektroniska störsystem som försvar mot drönare och de två förmågorna kompletterar varandra.

– När vi var klara med proven på HMS *Nyköping* uttryckte fartygschefen hur oerhört glad han är för att de fått den här nya förmågan ombord och hur stor skillnad den kommer att göra. För dem är drönarhotet en realitet. Det blev jag lite tagen av. Det som för mig är ett intressant teknikjobb betyder verkligen något för dem som har som jobb att skydda mig och oss alla, säger Åke Krantz.

Källa: FMV, **Foto:** Försvarmakten

En utvilad sjöman är en god sjöman

Det de flesta medlemmarna i Marinkamraterna har personlig erfarenhet av är den så kallade "bingtjänsten", dvs intagande av horisontellt viloläge, vilken är viktig för moral och stridsförmåga ombord. Att vara tröttare än nödvändigt vinner inga slag. Att sedan vissa individer genom åren drivit bingtjänsten väl långt, så-

som den Teleingenjör som på en av långresorna döptes till "Astronauten", då kollegorna menade att han "åkte jorden runt på rygg" är en extrem. Hursomhelst kommer det nu nya madrasser som säkrar bingtjänsten – och därmed stridstjänsten – över tid enligt nedanstående meddelande från FMV. Mycket bra – all utrustning behövs!

FMV levererar madrasser till fartyg och logement

Madrasserna skärs ut ur en cirka tio meter hög och trettiop meter lång skumlimpa. Till höger en färdigförpackad 10 cm tjock "Madrass Svårant", dvs en svårantändlig madrass för marint bruk vilket också syns på märkningen med en fartygsratt. Foto: Carpenter.

I april 2025 tecknade FMV ramavtal med Carpenter i Småland om tillverkning av skummadrasser till Försvarsmaktens fartyg och logement. Leveranserna till Försvarsmakten har pågått sedan maj 2025 och fortsätter löpande under 2026. I ramavtalet, som löper över fyra år, ingår madrasser, madrassöverdrag och bäddmadrasser. FMV har beställt två varianter av madrasser, en variant med flamskydd och en utan.

– På fartygen ska sängkläderna vara svårantända, men i logementsmiljön finns inget sådant krav. Det i kombination med att man inte röker inomhus längre gör att vi valt vanliga madrasser till logementen. Det är dessutom ett bättre miljöval eftersom man slipper onödiga kemikalier och madrasserna blir billigare, säger Ann-Cecilie Brock, systemingenjör soldatutrustning, FMV.

Madrasserna till fartygen är flamskyddade och märkta med Marine Equipment (Wheelmark), vilket är den certifieringsmärkning som används för marin utrustning enligt EU-direktivet Marine Equipment Directive. Märkningen visar att produkten uppfyller kraven för säkerhet och prestanda ombord på fartyg.

Tillverkning i Tranås

Madrasserna tillverkas på Carpenters fabrik i Tranås. De tillverkar limporna horisontellt, därefter kapas det

färdiga skummet upp i 15-meterslängder (med en bredd på två meter och en höjd på cirka 1,10 meter) för att sedan kapas till mindre önskad blockstorlek.

– Det är ungefär som att baka en limpa i en jättestor ugn, säger Ann-Cecile.

FMV har gjort två avrop på knappt 54 000 madrasser, som levereras löpande till Försvarsmakten. Eftersom madrasserna tar stor plats vid frakt, så blir det många leveranser.

– Fördelen med att det är en svensk leverantör är att vi slipper långväga frakt från andra länder och det är dessutom lättare för oss att resa till fabriken för att kvalitetssäkra produkten. Allt detta spar tid, pengar och minskar utsläppen, säger Ann-Christin.

Men hur är då madrasserna att sova på?

– Jag har sovit på dem många gånger, de är sköna. Och vi har bara hört bra om dem från Försvarsmakten, säger Ann-Cecile.

– Det är viktigt att soldaterna får ladda batterierna, säger Ann-Christin.

– Eftersom att kontraktet tilldelats en svensk leverantör är försörjningstryggheten stärkt samtidigt som vi kan främja inhemsk produktion, säger Ann-Christin Vuohisalo, projektledare soldatutrustning, FMV.

Källa: FMV

Läsvärt och aktuellt

Som vanligt vid juletid ges det ut en rad olika böcker och flera av dem har förmodligen intresse för en svensk publik som nu är hemfallen av genren självbiografi där författaren är huvudpersonen och berättar om sig själv och är faktabaserad. Vissa är mer baserade på aktuella poliska händelser.

I följande kan du ta del av två av den första kategorin, Jens Stoltenbergs tid som generalsekreterare i Nato

och Angela Merkels hela liv som kröntes med sexton år som förbundskansler i Tyskland. Två andra, Carl Bildt och Åsne Sierstads böcker handlar mer om det aktuella läget i världen där Sierstad skriver om det moderna Ryssland. Som vanligt är böckerna av denna karaktär, utom Carl Bildts, av typen ”tegelstenar” med sidor mellan 500 och 650 sidor.

Alla texter av: Ingmar Elofsson

Frihet

I sexton år axlade Angela Merkel regeringsansvaret för Tyskland, ledde landet genom otaliga kriser och präglade genom sitt handlande och sin hållning både den tyska och internationella politiken och samhällsutvecklingen. I sina memoarer, som hon har skrivit tillsammans med sin mångåriga politiska rådgivare Beate Baumann, ser hon tillbaka på sitt liv i två tyska stater – 35 år i Östtyskland, 35 år i det återförenade Tyskland.

På ett mycket personligt sätt berättar hon om sin barndom, sin ungdom och sina studier i DDR och det dramatiska året 1989 när muren föll och hennes politiska liv tog sin början. De första 150 sidorna som behandlar denna period är intressant då livet i DDR beskrivs från ett verkligt underifrånperspektiv och ger en inblick i hur systemet fungerade. Som barn i en prästfamilj hade hon en negativ särbehandling och blev åsidosatt inte minst i fråga om att få tillträde till utbildning där vägarna och kraven var svårare än för andra barn och ungdomar. Denna del av boken är ett historiskt värdefullt vittnesmål från en annan tid. År 1973 tog hon studentexamen med högsta betyg från gymnasieskolan i Templin. Hon studerade därefter fysik vid Leipzigs universitet och doktorerade i kvantkemi 1986 vid den östtyska vetenskapsakademins Centrum för fysikalisk kemi i Adlershof i Östberlin. Merkel arbetade som forskare i fysik.

Vi får ta del av de många möten och samtal hon haft med de mäktigaste personerna i världen. Hon belyser med hjälp av betydelsefulla nationella, europeiska och internationella vändpunkter på ett åskådligt och detaljerat sätt hur de beslut fattades som präglar vår tid. Merkel kallas ofta för kallas för "Mutti Merkel" eller Moder Merkel, ett smeknamn som antyder en moderlig image, vilket tillskrivs hennes ledarstil i Tyskland. Boken erbjuder en unik inblick i maktens inre och läsaren får även en inblick i arbetet för en regeringschef men även en inblick i det dagliga privata och partipolitiska arbetet som inte alltid sparas åt eftervärlden.

Albert Bonniers Förlag
ISBN 978-91-0080177-9
Originalutgåvans titel: *Freiheit*
672 sidor
92 illustrationer

Om författaren: Angela Merkel är den europeiska regeringschef som suttit längst på sin post. Angela Merkels liv till makten var krokig. Hon föddes i Hamburg 1954 men växte upp i den sovjetiska garnisonsstaden Templin i forna Östtyskland där hennes pappa arbetade som präst. Hon blev aktiv politiskt först i slutet av DDR-regimen och efter murens fall. Utöver de sexton åren som om förbundskansler var hon ytterligare sju år minister i regeringen.

Min tid i Nato

När Jens Stoltenberg 2014 tillträdde som generalsekreterare för Nato hade världen börjat att förändras. Det decennium som sedan följde kom att präglas av krig, diplomatiska kriser och beslut som hjälpte att forma vår gemensamma säkerhet.

Jens Stoltenberg växte upp djupt rotad i norsk politik; hans pappa var utrikesminister Thorvald Stoltenberg och mamma Karin var statssekreterare, båda i Arbeiderpartiet, vilket formade hans politiska bana från ungdomsförbundet till statsminister och generalsekreterare för Nato.

Boken har säkert ett särskilt intresse för en svensk publik då Stoltenberg var generalsekreterare under perioden för svensk ansökan och sedermera bli fullvärdig medlem av Nato 7 mars 2024. Stoltenberg avgick den 30 september 2024 och efterträddes av holländaren Mark Rutte.

Boken tar med läsaren bakom de stängda dörrarna och ger en ovanlig inblick i hur världens mäktigaste militärallians hanterar olika kriser. Stoltenberg berättar om ansträngningarna för att hålla ihop Nato, och berör centrala och aktuella frågor som kriget i Ukraina, Natos tillbakadragande från Afghanistan, relationerna till Ryssland och Kina, och samarbetet med världsledare som Angela Merkel, Donald Trump och Volodymyr Zelensky. Den amerikanske presidenten Trump är ett återkommande tema i boken och väldigt mycket tid ägnas åt att försöka hålla Trump på gott humör.

Många känsliga samtal med världsledare är återgivna med stor detaljrikedom. Stoltenberg skriver i ett särskilt kapitel att det varit möjligt tack vare att han fört noggrann dagbok och med hjälp av sina närmaste medarbetare dokumenterat samtalen direkt efter att de ägt rum. Illustrationer i boken visar också på vilket omfattande källmaterial författaren har tillgång till.

Det är en berättelse om enighet och vänskap – och om varför Nato fortfarande har en roll att spela och inte om splittring mellan Natos 32 medlemsländer. I sina tankar och reflektioner över konflikter och dilemman, visar Stoltenberg hur öppenheten blir avgörande för sammanhållningen – och för att möta morgondagens utmaningar.

Trots att boken är som vanligt i genren en ”tegelsten” på över 500 sidor men förvånansvärt lättläst och ger en bild av det dagliga arbetet i en unik befattning.

Albert Bonniers Förlag
ISBN 978-91-0-080904-1

Originaltitel: *PÅ MIN VAKT – Å lede Nato i krigstid min vakt*

507 sidor

80 illustrationer

Om författaren: Jens Stoltenberg, 67 år och född i Oslo, är en norsk politiker. Son till den tidigare norske utrikesministern Thorvald Stoltenberg. Jens Stoltenberg

var Natos generalsekreterare mellan 2014 och 2024, Norges statsminister 2000–2001, den yngste genom tiderna, och 2005–2013 och partiledare för Arbeiderpartiet mellan 2002 och 2014. Sedan 4 februari 2025 är han Norges finansminister.

Vad händer nu?

Vad händer nu? I den nya oredans tid. Det är titeln på Carl Bildts senaste bok och ger en bra översikt över det aktuella läget i ökande spänningar och globala utmaningar. Carl Bildt har djupa kunskaper och lång erfarenhet och ett stort nätverk inom internationell politik och kan därför ge en bra bild och inblick i dagsläget och vad som kan komma inom internationell politik.

Världen blir, enligt Carl Bildt, svårare att överblicka där en mängd osäkra faktorer och nya utmaningar väntar. Ryssland som uppträder alltmer aggressivt och krigiskt, ett osäkert och opålitligt USA och ett allt starkare Kina. Utöver detta tar författaren upp klimatkrisen och AI och tillsammans gör allt detta att världen står inför en rad nya utmaningar och Europa som riskerar och kanske rent av redan halkat på efterkälken.

Sammanfattningsvis ger boken en bra översikt över det internationella politiska läget och är värdefull inte minst för den som kanske inte dagligdags följer utvecklingen. Författaren försöker reda ut vad som står på spel och vad som väntar. Läsarna kan själva sedan boken gavs ut under slutet av november 2025 mycket kan dock ha förändrats på ett drygt kvartal.

Albert Bonniers Förlag
ISBN 978-91-0081191-4
319 sidor

Om författaren: Carl Bildt, 77 år 2026, född i Halmstads församling i Hallands län en svensk politiker och diplomat. Riksdagsledamot 1979–2001, partiledare för Moderata samlingspartiet 1986–1999, Sveriges statsminister 1991–1994 samt utrikesminister 2006–2014 i regeringen Reinfeldt. Bildt har skrivit flera böcker genom åren.

Ofred – Ryssland inifrån

Ni som minns Irakkriget minns säkert också och den unga norska tv-reportern Åsne Seierstad i skyddsväst som höll i hjälmen medan bomberna kverade och kulorna ven i bakgrunden. Hon blev välkänd för svenska och norska tv-tittare när hon stod framför kameran och rapporterade i realtid medan kriget pågick. Hon har arbetat som krigsrapporter i många oroshärdar och fortsatt som någon form av upptäcktsresande journalist i krigets spår.

Sin senaste bok *Ofred. Ryssland Inifrån* på drygt 650 sidor börjar i januari 2023, knappt ett år efter Rysslands invasion av Ukraina och gavs ut i november förra året. I centrum av den tjocka boken står en soldat Andrej Medvedev som rymt från Wagner-armén till Norge

vilket hon hör på radion. Hon får kontakt med honom och lyckas intervjua honom då hon även talar ryska. När andra reportrar kallas hem från ett Ryssland som isolerar sig, reser Åsne Seierstad tillbaka till Ryssland.

Ofred är en berättelse om nationens centrum och dess periferi, om storstäderna Sankt Petersburg och Moskva och om Sibiriens glesbygd. Det är också en berättelse om oppositionella, likgiltiga och Putintrogna, om familjer som blir kvar när männen kallas in till kriget. Det är en berättelse som genom en rad öden försöker förstå vad som händer och har hänt i Ryssland under kriget mot Ukraina, i en tid då det mer än någonsin är nödvändigt att förstå vår granne i öst.

Originallets titel: *Ufred. Russland fra insiden.*

Bokförlaget Polaris

ISBN 978-91-7796-978-6

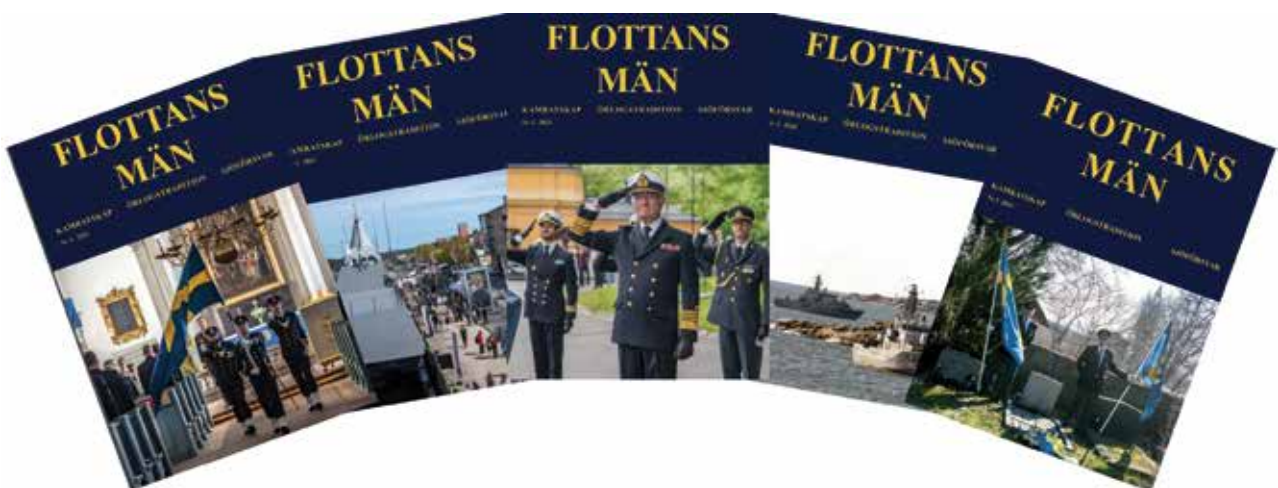
Pärmarnas insida illustrerade

656 sidor

Om författaren: Åsne Guldahl Seierstad, 56 år 2026, en norsk journalist och författare. Med 2,7 miljoner sålda böcker är Seierstad på tredjeplats bland norska författare. Har gett ut åtta böcker där familjedramat Bokhandlaren i Kabul är en av de mest uppmärksammade.

Fortsatt bra resultat för tidskriftsfonden!

Vårt uppdrag i syfte att stödja utgivningen av vår tidning och på sikt kunna göra den självbärande har gett ett bra resultat även under 2025. Inte mindre än 27 520 kronor har samlats in från läsarna. Gåvogivare under 2025 är nedanstående lokalföreningar, medlemmar och andra läsare.

Bidragsgivare 2025 har skänkt 27 520 kronor!

Rune Andersson
Stellan Andersson
Jan Berglöw
Hoger Bernhardsson
Bo Cederholm
Krister Hansén
Kristoffer Roeck Hansen
Thomas Hasselberg
Cawe Johansson & Chatrin Vinlöv
Tommy Johansson
Guy Knox
Anders Kirkegaard
Göran Kronquist
Inger Ljunglund

Gunnar Rasmusson
Alf Rudenå
Ingvar Rydén
Manfred Schulz
Jan Ivar Skoog
Sven Syene
Örjan Sterner
Åke Sundqvist
Stefan Botos Sydebrant
Flottans Män Gotland
Flottans Män Karlskrona
Flottans Män Nynäshamn
Flottans Män Sundsvall

Föreningen Marinkamraterna med förbundsstyrelse och redaktör tackar för det storsinta stödet!

Lokalföreningarna informerar

Region Nord

Sundsvall

Med en inramning av lätt snöfall, några minusgrader samt ett stilla hav, träffades vi i Föreningen Marinkamraterna Sundsvall. Detta extra medlemsmöte genomfördes för att ta beslut i namnfrågan om byte från "Flottans Män Sundsvall" till "Föreningen Marinkamraterna Sundsvall" vilket beslutades enhälligt. Mötet avslutades med ett intressant föredrag och en god middag.

Föredragshållare var Henrik Blusi, (HB), kommunpolis samt förundersökningsledare.

Antalet brott är nu lågt såväl i landet som i Sundsvall, 2025 är på samma nivå som 2017. Sundsvall sticker ut beträffande handeln med narkotika. HB berättade att det som tidigare var skjutningar numera är sprängningar. Under 2025 har inget grovt brott kopplat till gängkriminalitet inträffat i Sundsvall. HB frågade åhörarna var det var otryggast i Sundsvall? Efter gissningar på flera stadsdelar kunde HB meddela att där det är otryggast är i centrum av Sundsvall. De brott som begås är inom gruppen medborgare som redan är belastade av kriminalitet.

I Sverige finns ett 60-tal utsatta områden såsom Gottsunda, Fittja m.fl. Kriminella gäng finns även i Sundsvall.

Fyra gånger per år mäts förekomsten av narkotika av reningsverken i Sundsvall. 2022 använde Sundsvallsborna narkotika motsvarande 52 miljoner kronor. Sedan 2022 har vi dock enligt mätningarna en minskad användning av narkotika i Sundsvall.

SSPF, en sammanfattning för skola, socialtjänst, polis och fritid, medverkar till arbetet mot kriminalitet. HB nämnde gamla Åkerviksskolan som ett exempel på detta lyckade samarbete där eleverna som sköter sig i skolan får möjlighet att jobba några timmar på olika företag. Företagen tjänar också på detta eftersom de hittar anställningsbara personer.

Våld i hemmet berördes och HB berättade att endast 2,8% anmäls vilket uppräknat skulle innebära att ca en miljon ärenden blir oanmälda. Tio kvinnor i Sundsvall blir årligen mördade av någon man som de lever ihop med.

Henrik Blusi avslutade med att Sverige bygger på tillit och förtroende, något som det senaste decenniet minskat som utmärkande drag för Sverige.

Efter HB:s föredrag följde en frågestund och HB fick tips om vad som inte fungerade såväl i Timrå som i Sundsvall.

Noterat av: Carl Martinsson

Föredragshållaren Henrik Blusi.

Råd och anvisningar för avsnittet "Lokalföreningarna informerar" i Vår Marin

Avsnittet i tidningen är maximerat till 12 sidor, vilket innebär en halv sida per lokalförening i det fall att alla 24 LoF:ar lämnar rapporter. Det gör sällan alla så en viss marginal finns oftast. För de LoF:ar som håller sig till ca 400 ord och ett par bilder är utsikterna att allt ska komma med mycket goda. Ett sådant exempel är Karlskrona i detta nummer. Skriver man inte i ett nummer kan man inte heller räkna med att kunna "kompenseras" för det i nästkommande nummer, något som Stockholmsföreningen märker vars artikel är kraftigt bantad för att komma ner i total balans. Det finns tyvärr ingen tid för dialoger om innehåll som kan bantas bort och vilket som ska vara kvar utan här förbehåller sig redaktionen att självsvåldigt stryka det som inte får plats. Det bästa sättet att vara säker på att detta inte händer är att hålla sig till ovan nämnd rekommendation, max 400 ord och två bilder eller att redan vid inskick väldigt tydligt ange vad som är viktigast att få med.

Gotland

Marinkamraterna Gotland deltog med fana och några medlemmar vid överlämning av två trupptransportbåtar den 28 november till P18. Ordföranden överlämnade ett telegram och önskade pansarregementet och hemvärnsbataljonen lycka till i försvaret av de omgivande kustfarvattnen.

Ett 20-talet medlemmar och närstående samlades 6 december vid Koggen på Scandic Visby kring glögg och pepparkakor för att fira in julen med vår traditionella jultallrik. Ordföranden påtalade behovet av kamratskap i dessa tider av politisk oro samt framförde hälsningar från frånvarande vänner. Väl till bords serverades vi smakfullt upplagda tallrikar med havets läckerheter som sill, lax och höjdaren inlagd strömming och en mera "köttig" med paté, korvar och skinka. Goda drycker och ett flertal marina snapsvisor ur vårt eget sånghäfte förhöjde stämningen.

Till kaffe och saffranspannkaka kåserade dåvarande aspiranten K 57 Lars Danielson över julfirandet ombord HMS Älvsnabben, som under långresan 1965 /66 firade jul till ankars i Admiralty Bay på Bequia Island, precis som HMS Fylgia 1928 och HMS Älvsnabben 1963. Julfirandet skedde under klarblå himmel i 28 graders värme med julbön på livbåtsdäck och ett oförglömligt julbord på långdäck. Som avslutning på en trevlig kamratlig sammankomst läste Iwan Wöldern utvalda delar av Tomten av Viktor Rydberg i en översättning till gutamål av Henry Lindkvist. (Red anm: I senare nummer kommer de fina bilderna och berättelsen att presenteras).

Den 10 december deltog föreningen i Chefen Gotlands regementes julkonsert med julsmörgås i församlingshemmet före konserten i Visby domkyrka där P18:s Musikkår spelade

Vid årets första ärtmiddag 29 januari samlades 20-talet medlemmar i restaurang Koggen då Villa Manhem/ Marinstugan renoveras. Förbundsordföranden Thomas Engevall var inbjuden att kåsera över sina "Minnen från tjänsten ombord under tretungad flagg och tankar kring Marinkamraterna". Förutom den personliga delen informerade Thomas också om intressanta iakttagelser kring Ukrainas framgångar i den marina striden i Svarta havet, om kommande beslut om anskaffning till Marinen av fyra fregatter från olika europeiska varv samt betydelsen av att vi nu alla medlemmar på olika sätt måste medverka till att stärka Marinkamraternas fortsatta

Överst: Nya transportbåt 2000 som överlämnats till Gotland. Foto: Thommy Bernquist, Försvarsmakten. Mellanraden t.v.: Ordförande Lars Ellebring överlämnar hyllningstelegram till P 18. Foto: Thommy Bernquist, Försvarsmakten. T.h.: Thomas berättar om marina strider i Ukraina. Foto: Lars Ellebring. Nederst: Iwan Wöldern deklamerar Tomten av Viktor Rydberg på gutamål. Foto: Lars Ellebring.

verksamhet. Sedvanlig god och smakfull måltid med gubbröremacka, ärtsoppa och en avslutningstårtat förgyllde sammankomsten. Till kvällens ära presenterade Lars Danielson version 3 av vårt sånghäfte "Sjömannsånger" som blivit en uppskattad tillgång i motto att föra vidare förordet i Flottans sångbok 1923 "Låt oss sjunga därute till havs...Låt oss sjunga när vi är bundna till land..." En traditions fylld kamratlig månadssammankomst avsluta-

des med en givande frågestund tillsammans med Thomas.

Sex medlemmar deltog vid värdförbundets högtidlighållande av Regementets högtidsdag med en ceremoni på garageplan. Landshövdingen och C P 18 talade och Harald den VII konstituerades. Efter ceremonin förflyttade vi oss till nya matsalen för invigning av denna.

Text: Lars Ellebring

Norrköping

Den 12 november hade vi månadens måltidsträff. Denna gång var Norrköpings Kommuns säkerhetschef, Johan von Below, inbjuden att hålla föredrag. Föredraget handlade om kommunens ansvar/planering för totalförsvaret och civilförsvaret vid kriser.

Johan berättade vad totalförsvaret/civilförsvaret innebär för oss samt hur risker och hot i omvärlden påverkar oss och om hur främmande makt försöker påverka oss genom falsk information och om hur vi eventuellt kan avslöja densamma.

När alla vill att vi ska ”preppa” inför kriser och katastrofer förklarade Johan mer konkret vad vi kan göra för att vara förberedda. Slutligen pratade han om skyddsrum i kommunen och hur jag kan hitta ”mitt” skyddsrum. Johans föredrag var

intressant, inlevelsefullt och engagerande.

10 december var det åter dags för julgröt och skinkmacka. Köket med Bosse och Ingmar hade gjort ett mycket bra jobb. Ingen av de närvarande hade något att klaga på utan det blev en mycket lång applåd. Sedan var det Sven-Erik Mars, en underhållare med mycket olika och skilda områden alla av hög kvalitet. Lotteriets 444 lotter gick åt och det blev elva stycken som blev lyckliga vinnare av en sponsrad skinka från en Östgötagris från Charkman Norrköping. Jag fick köpa skinkan själv, turen är mycket sällan på min sida. Vi fortsätter med vårt onsdags- och lördagsfika mellan tio och tre och kaffesugna kommer regelbundet och alla kommer åter. Det finns plats för flera och ni som inte testat gör det

Första månadsmötet för 2026 har vi genomfört. Om året blir lika bra som årtoppnan så blir det ett toppenår. Bosse och Ingmar gjorde ett bra jobb från grunden. Efter pannkakorna var vi mätta och glada

och då höll vår medlem Lennart Zakrisson ett föredrag om privatflyget i Norrköping. En stor del handlar om att få medel till att hålla igång allt. Föreningen har en stor spännvidd alltifrån de som flugit avancerat akrobatik till några som sovit 150 m (ubåtare) under havsytan. Som tur är så har jag aldrig varit med om att göra en looping i uläge. Men Lennart har kommit till det rätta elementet numera så han styr sin båt och en grundkänning är nog inte lika farlig som en med flyget.

Vi bjöd in Sjöfartsverkets pensionärsförening att komma och se våra lokaler och smaka av vårt goda kaffe. Vi berättade om våra aktiviteter och allt trevligt som händer på gamla F13. En del är redan medlemmar men vi har plats för flera. Nu behöver man inte varit i marinen men ett visst intresse för vatten är en fördel i vår namnände Förening Marinkamraterna.

Willy Almberg

Norrtälje

Sill och potatis

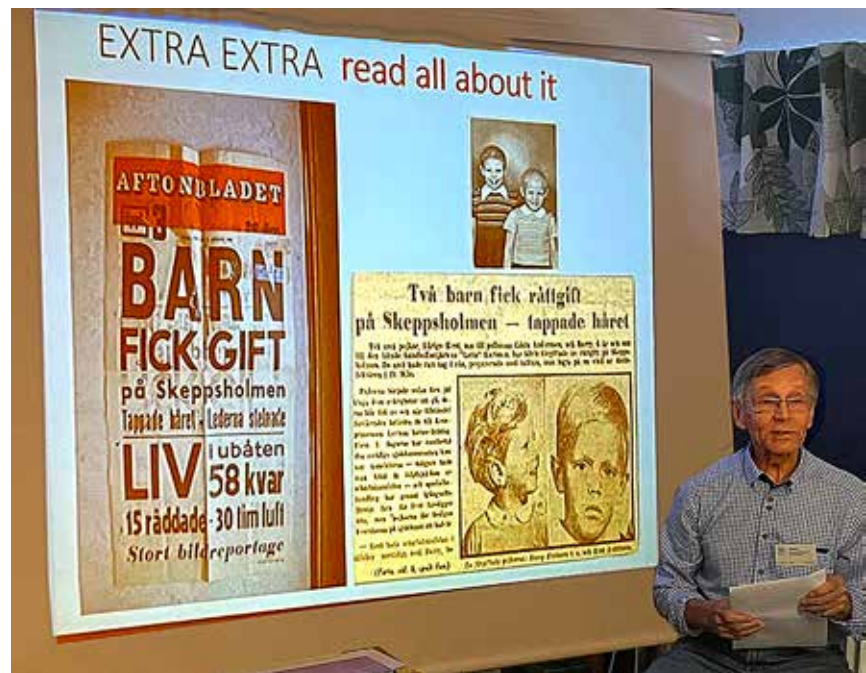
Vår medlem Claes-Håkan Jansson är uppfödd på Stomnarö på sill och potatis. Att få sin första varmkorv var en upplevelse. Han har aldrig varit anställd utan den ena innovationen efter den andra har lett till ett livslångt entreprenörskap av imponerande bredd, med naturlig koppling till sjön genom egna konstruktioner. Var initiativtagare till att återstarta den avsmnade Roslagens Sjövarnarskår efter att Roslagens Marinregemente som lags i malpåse.

Jakarta

Hans Malmström arbetade som kontrollant vid utbyggnad av telefon- och fibernät, utskickad av Swetel på uppdrag av Världsbanken 1997–98. I mångmiljonstaden var skillnaden mellan rik och fattig slående. Körkort kunde man köpa. Mutor var ett naturligt inslag, inte minst av landets ledare Suharto. Han var en brutal ledare som störtades 1998. Just vid den tiden var Hans där. Nu leder han ruljansen i byssan med fyra vaktkvarter som veckovis avlöser varandra.

Högst upp på löpsedeln

Vår medlem Kent Andersson växte upp på Skeppsholmen, svenska flottans örlogsbas från 1600-talet fram till 1969. Kents pappa tillhörde Marinens Poliskår och bodde på Kastellholmen. Han fick många att skratta när han berättade om sin spektakulära upp-

Kent Andersson håller föredrag om sin uppväxt på Skeppsholmen.

växt på öarna mitt i vår huvudstad. Vi fick bli a höra hur han försåg sig med en döds-kalle till ett eget museum i en källargång under Långa Raden. Man hade råkat gräva upp en gammal begravningsplats.

Hur han och brodern klättrade upp i af Chapmans master och att vakterna inte vågade klättra efter. Hur de kom över en rökgranat och tände den vid krutförråden med stor utryckning som följd. Snodde chokladkaka i handlarens förråd, blev förgiftade med råttgift och hamnade högst upp på

Aftonbladets löpsedel. Vi fick också förklaring till den återupptagna flaggningen på kastellet.

Dagens verklighet – DRÖNARE

Vi såg två filmer om det som gäller på slagfältet idag. Det var allt från små spaningsdrönare som tar sig in i byggnader, till stora taktiska som kan bära betydande laster.

Vi såg också en film (MaxVillman.se) om Försvarets Hemliga Drönarsväm-pro-

jekt i samarbete med bl a SAAB. Handlar om en teknik där en operatör ska kunna styra upp till 100 drönare som är länkade till varandra och programmerade så att de nästan kan tänka själva.

Fyra vakter i byssan

Inkörningen med ny organisation i byssan för torsdagarnas ärtluncher börjar ta form. Chefskocken Hans har haft instruktion om hur kokning görs på rätt sätt. Även om hans kvarter åtagit sig all kokning, måste varje kvarter veta hur det går till. För övriga kvarter ankommer att tina upp tillräcklig mängd soppa och svara för allt kring lunchen, från dukning till diskning var fjärde vecka. Det är som sagt under inkörning, men så långt verkar det fungera hyfsat.

Göran Hedberg

Film med Max Villman. Det finns många intressanta inslag på hans blogg "Max Tänt".

Stockholm

I början av november fick vi lyssna på ett föredrag om livet och tjänstgöringen på den atomdrivna kärnvapenubåten USS *Henry Clay* under Kalla kriget. Föredrags-hållare var Walter Haney, amerikan och sedan 80-talet gift och bosatt i Sverige, f.d. underofficer i US Navy. Han tjänstgjorde under åren 1966–70.

USS *Henry Clay*, 130 lång och 10 m bred, opererade i Nordatlanten, hade 16 kärnvapenmissiler ombord som kunde avfyras med 1 minuts mellanrum. Dessa kunde nå mål inne i Ryssland. För sitt eget skydd hade man fyra laddade torpedtuber. Ubåten var bemannad med 13 officerare och 130 manskap som tjänstgjorde 3 månader ombord och 3 månader ledig.

Walter berättade med inlevelse, humor och det nödvändiga allvaret om sina upplevelser och den intresserade publiken var inte sen med att fråga om ännu fler.

Per-Erik Tibblin och Jonas Gramer representerade oss vid vårt värdförband, 4. Sjöstridsflj's, julavslutning. Deras främsta uppgift var att dela ut ett stipendium från oss till den i flottiljen som bidragit mest till ett "Happy Ship" på sitt förband.

Mottagare var korpral Elsa Samuelsson, motortekniker HMS *Koster*. Formuleringen löd "Samuelsson ser det positiva i det mesta och tar sig an alla uppgifter med ett leende. Utifrån sett känns det som att när Samuelsson sprider glädje och positivism ombord kommer det utan ansträngning och sker helt naturligt. Samuelsson är en ovärderlig besättningsmedlem både i sitt kunnande, men också i att hon starkt bidrar till en glad besättning". Stipendiet bestod av penninggåva, prinsessljustake och ett års medlemskap i Flottans Män i Stockholm.

År 2025 provade vi ett nytt koncept för att fira Lille jul. Vi åkte med Tallink/Siljas fartyg *Baltic Star* från Värtahamnen till Åbo tur och retur med utresa tisdagen den andra december. 34 deltagare hade anmält sig. Efter embarkering umgicks vi i konferensutrymmet, gick igenom programmet och drack kaffe.

Efter omklädsel var det ett rikligt försett julbord. Snapsvisorna flödade ojämnt mellan borden längst fram i fören och stämningen var på topp. Kvällens underhållning efteråt bevisades av flertalet i sällskapet.

Lugn överfart och efter frukost kunde vi bege oss till den buss som väntade för en omfattande och intressant färd genom Åbo med en mycket engagerad och kunnig guide. En av höjdpunkterna var besök i Domkyrkan.

Efter att ha återkommit till fartyget vidtog avslappning, eftermiddagsprogram med frågesport, prisutdelning och en bejublad lotteridragning.

Middag i grillrestaurangen och därefter äventyr på egen hand. Natten blev återigen mycket lugn och vi anlände tidtabellsenligt.

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att detta var ett mycket trevligt koncept. Alla var glada och nöjda. Dock var det färre deltagare än tidigare år vilket kan ha olika orsaker. Vi får se hur vi gör till nästa Lille jul.

Elsa Samuelsson trar emot sitt stipendium från Örjan Sterner.

Överst ubåtsfröredrag och därpå årsavslutning med kaffe och glögg mm.

Inför jul samlades ett 40-tal medlemmar för att traditionsenligt avsluta verksamhetsåret med kaffe och glögg. Eva och Lars Göran Gahmberg hade som vanligt sett till att saffransbröd och ett antal olika kaksorter fanns till riklig och smaklig förtäring. Ljudnivån i samlingsalen pekade på att gästerna trivedes och fyllda av julstämning efter vår ordförandes jultal önskade vi varandra God Helg och vandrade ut i den ljussmyckade huvudstaden.

Leif Lindberg, Örjan Sterner, Jonas Gramer, Per-Erik Tibblin

Region Väst

Jönköping

Marinkamraterna i Jönköping har genomfört sitt årsmöte på Hotell Sofiehof. Inbjuden föreläsare var Lars Olin f.d. överste i Flygvapnet som berättade om sitt liv som pilot och flygare. Lars Olin fick mycket applåder av sjömännen från Marinkamraterna och föreläsaren fick två böcker av oss, ”Marinen 500 år” som en gåva för fin och spännande föreläsning.

Föreläsning av Lars Olin

Lars Olin som har varit fältflygare, flyglärare på F 5 i Ljungbyhed, divisionschef och gruppchef i Team 60 och chefsutvecklare i Flygvapnet. inledde sin föreläsning med att berätta om sitt liv som pilot i Flygvapnet. Olin blev antagen som flygelev på Krigsflygskolan F 5 i Ljungbyhed och började med att flyga propellerplanet SAAB Safir. Därefter följde utbildning på SAAB SK 60, ett tvåsitsigt jetdrivet skolflygplan.

I tio år var Lars Olin Flygchef i uppvisningsgruppen Team 60. Placeringen i gruppen kunde variera mellan tre och sex. Avstånden mellan flygplanen var kort, mellan tre och fem meter och med en hastighet av 550 km/tim. Inledningsvis kallades gruppen för ”En sexa Skåne” men namnet fick strykas då det gav upphov till

Föreläsaren Lars Olin avtyckas av Leif Aljered. Foto: Peråke Strandsäte.

missförstånd och våghalsighet. Man var eniga om att gruppen skulle heta Team 60 och inget annat.

Under några år flög alla sex planen ”upp och ned”, en manöver mycket svår för sex flygplan i tunnelroll. Här gällde att ha is i magen vid fullt gaspådrag, berättade Lars Olin. Föreläsaren gav de samlade sjömännen inblickar från uppvisningar i Lapporten, Danmark, Holland och i Boscom

Down i England. Här fick de sex flygplanen bränslebrist och tvingades gå in i det mörkaste åskmoln som fanns till förlösande dunderblixtar.

De församlade gav Lars Olin stora applåder och Bokverket ”Marinen 500 år” överlämnades till föreläsaren.

Text: Leif Aljered, Jönköping

Lysekil

Nu väntar vi på våren här i Lysekil. Det har varit frostgrader den senaste tiden och isen har lagt sig i det inre av Gullmarsfjorden. Vår klubbstuga, den före detta Lotsutkiken ligger i vinteride. Men lagom till nästa styrelsemöte 10 mars öppnar vi upp för säsongen. Vinterns styrelsemöten har hållits i ledamöternas hem och när vädret så tillåter planeras en del arbeten i klubbstugan.

Nästa begivenhet är årsmötet, som äger rum 27 mars, då vi gästas av Eva Hjort som föreläser om slaget vid Dynekilen 1716. Det ska bli mycket intressant. Även i år arrangerar vi en dag med skytte. Efter flera år med pistol kanske det blir gevär i år.

Förslag ligger på en dagstur till Göteborg i vår. Då planeras ett besök på Maritiman och på Hönös fiskemuseum. Resan sker med egna bilar. Vi ska även försöka få till en räkkryssning i maj/juni. Intresset för dessa begivenheter ska pejas på årsmötet. Välkommen till våra sammankomster!

Leif Lysberg

Is på västkusten i vinter. Foto: Försvarmakten/4.amfbat

Varberg

Sista Skeppskvällen i vår Marinstuga, Tullhuset, hamnen.

Kvällens föreläsning "Ett sjödrama om förlisningen och en räddningsbragd vid Svarthall, Träslövsläge (söder Varberg) 19 oktober 1810. Tidigare yrkesfiskaren Bertil Andersson och tidigare läkaren Göran Nordblad berättade om ett fantastiskt hjältedåd. Ett antal kanonslupar med följe råkade ut för kraftig storm utanför Träslövsläge utmed Hallandskusten. Kokslup nr.1 gick på grund och 16 man ur besättningen räddades av fyra unga fiskare från "Läjet".

De rodde ut i höga vågor, i tre omgångar och räddade alla. På kajen stod nära och kära och ropade att det var alldeles för höga vågor för att ge sig ut på havet. Men lyckligtvis kom alla i hamn.

Ordförande Christian Weddig tackade de båda för ett intressant föredrag.

Vi har nu även haft vår sista julbuffé i vår vackra Marinstuga i Tullhuset, hamnen. Vi får lämna plats för ett kommande hotell i befintlig byggnad. Styrelsen har haft många sittningar med Varbergs Fastighetsbolag som erbjudit lokaler, men med fel läge och hyror som inte fören-

Till höger, tidigare yrkesfiskaren Bertil Andersson och bredvid tidigare läkaren Göran Nordblad.

ingen kan leva upp till. Även flera möten för att informera medlemmarna. Som alla FM-föreningar finns det vackra och minnesrika inventarier. En medlemsauktion har genomförts och efter den gapade vägarna delvis tomma, men en foto- och videodokumentation är genomförd. Var skall föreningen nu husera? Ett tänkbart förslag är att förfrågan ställs till någon restaur-

ang där vi kan genomföra våra möten. Att hålla föreningen vid liv är styrelsens och medlemmarnas högsta prioritering och vid kommande årsmöte kommer diskussionerna att fortsätta. (Se även artikel på annan plats i tidskriften. Red anm).

/Lennart Ingeltun

Ängelholm

Hej alla glada Marinkamrater!

Återigen har min ordförande anmodat mig att skriva några rader från Nordvästra Skåne. Det var med viss tvekan jag åtog mig detta. Vad skriva om? Som gammal 83-plussare har jag ofta märkt att närminnet inte är vad det har varit. Minns i alla fall att vi sedvanligt firade julen i vår Kajuta. Den vanliga trista landgången med allt pålastat blev det inte, utan mer aptitligt och rikligt så vi lät oss väl smaka. Det blev nog lite destillerat därtill.

Ett annat evenemang i närtid som jag minns som mycket intressant var vårt besök ombord på isbrytaren *Oden*. Vi var ganska många eftersom några kamrater från Helsingborg deltog. Dom hade ju nära till eftersom *Oden* låg förtöjd vid kaj där. Dessutom hade vi bjudit in Marinkamrater från Malmö också. Som högt utbildad armémajor är ju detta en ny upplevelse. Inte att vara ombord på en båt, man har ju "turat", men att få se innanmätet var imponerande. Bortsett från allt maskineri och kommandobryggor var ju fartyget lastad för en uppgift i ishavet. Forskarnas boende var

Den 2 januari hade vi bjudit in oss till studiebesök ombord i Isbrytaren Oden. Vi var 25 deltagare, varav några från Malmö. Befälhavare Erik Andersson och Överstyrman Märten Thuresson guidade två grupper med hjälp av 2:e Styrman Joel Nordstrand och 2:e Styrman Christian Rylander. Vi fick se ett imponerande och väl underhållet fartyg samt träffa en kunnig och engagerad besättning. Foto: Bertil Lundvall

delvis lastat ombord i form av containrar. Enrumslägenheter med plats för sömn och forskning. Det var dessutom bra motion att gå upp och ner för alla dessa lejdare. Ett enormt muskelbygge denna båt. Kanske heter det inte båt. Jag har haft turen att få styra en jättelång båt upp- och ner för floder i Tyskland och det var en präm. Nog om det. Jag är tacksam att få se detta kraftpaket.

Vår verksamhet i Ängelholm har i dagarna kommit ut i etern varifrån jag kopierat och satt upp på mitt kylskåp. I detta

program kan man hitta en del smått och gott. Som exempel ska vi besöka ett telemuseum beläget alldeles utanför stan. En gång i tiden utbildade armén mig till signalist så det är med visst intresse jag ser fram emot detta besök. Där finns säkert ett exemplar av den gamla fälttelefonen som jag vevat många varv på.

Vidare kommer en officer ur marinen på besök. Han ska hålla föredrag om marinen nu och i framtiden. I dessa tider kan det inte vara lätt att med trovärdighet kunna tala om framtiden. Såg en intervju med

tyske försvarsministern. Han hävdade att om kriget kommer till oss blir det i Östersjön. Carl Wachtmeister heter officeren som skall sja om detta. Hans titel är örlogskaptan. Örlog betyder krig. Vår krigsmakt har ju bytt namn till förvarsmakt varför titeln borde vara försvarskaptan. Men jag har all respekt för kolleger i andra försvarsgrenar.

Hans Otto Nilsson

Region Syd

Kalmarsund

Hälsning från Marinkamraterna vid Kalmarsund!

Här rullar det på, utan att vi gör så mycket väsen av oss. Vi har bytt klubblokal fram och tillbaka mellan Kungsgården och TIC-huset. Båda ställena har sina för- och nackdelar. Vår ordförande gillar nog inte att jag berättar var vi håller till just nu, detta ifall den Lede Fi skulle leta efter oss! Vi avundas dock de lokalföreningar som har sin egen klubblokal och kan sätta sin prägel på den.

Vi träffas en gång i månaden under gemyntliga former. Ibland har vi hittat en föredragshållare utifrån, men lika ofta lyssnar vi till våra egna medlemmars upplevelser och då företrädesvis från ungdomsåren i Flottan. Vid ett tillfälle nyligen berättade

vår Kent Lindgren om ibland helt ofattbara upplevelser som tankbilschaufför för Försvaret under det Kalla Krigets dagar. Det kördes runt drivmedel inte bara i södra Sverige, utan också ner till Tyskland!

Våra Ulfar, Wikström och Kyrling, har berättat om många intressanta vrak som ligger runt omkring Öland. Ulf Kyrling är aktiv i föreningen Öländska Vrak och Ulf Wikström har haft intresset ända sedan ungdomen då han seglade mycket i Kalmarsund.

Det ena brukar leda till det andra; vid nästa möte ska f.d. röjdykaren Kurt Hultgren bl.a. berätta om sina upplevelser i Alaska, följt av årsmötet i mars då den kände vrakdykaren Micko Björk ska redogöra för upptäckten av vraket Enighed.

Man får ju inte längre vara en stolt Flottans man, men däremot en Marinkamrat och t.o.m. en god sådan. Vi hoppas få bevisa detta när ni i sommar lägger era resor till populära semestermål vid Kalmarsund. Hör av er så att vi får prata minnen i kanske vidare perspektiv och dricka en öl tillsammans! Vi är många som bor längs kusten ända från Oskarshamn och långt upp på norra Öland. Själv har jag min villa ett stenkast från hamnen i Borgholm.

Hans Söder

Karlshamn

Lokalföreningen Karlshamn

2025 var ett år med mycket verksamhet. Olika möten, riksårsmöte i Ronneby där vi var med i planeringen och genomförandet. Östersjöfestivalen där vi bjöd besättningarna som seglade Blekingeekor på frukost och vid målgång på ärtsoppa.

Vår Julfest var också mycket uppskattad, med luciatåg, musikunderhållning och ett smaskigt julbord, där flera i medlemmar hade lagat sill, Jansson mm.

Namnbytet till Föreningen Marinkamraterna kommer att tas upp på årsmötet i mars, lite pyssel med bank och skattemyndighet.

Ny skylt till vår stuga måste också tillverkas. Plankan i ek är beställd av en kollega i Marinen, Jörgen Bergman, stort tack.

Vi fixar med vår stuga, varje måndag träffas vi och snickrar, målar, fixar rabatter mm.

Julfesten, ett alltid lika trevligt inslag i vår verksamhet.

Kommunen har bytt vår ytterdörr, mycket finare än vad vi förväntade oss!

Föredragshållare är svårt att finna, men vi har haft en vid varje månadsmöte. Exempelvis föredrag om oljesaneringen efter Marco Polos grundstötning, helikopterpilott som var med vid Estonia eller om kända människor som vistats på Tjärö. Dag Hammarskjöld, Koffi Annan, med flera.

Snö har fallit som vi inte haft på många år! Nu får vi engagera oss i snöskottning vid stugan.

Hoppas våren kommer snart, massor med lökar har vi fått av kommunen, som måstesättas i rabatterna.

Hälsningar

Sewe, Ordförande FM Karlshamn

Karlskrona

I november besökte vi vår tyska vänförening i Peenemünde vilket du kan läsa om på annan plats i tidningen. Efter det traditionella julsamkvämet som avslutade förra året har vi nu startat ett nytt verksamhetsår med en mängd olika aktiviteter. Första träffen för i år var ett intressant och välbesökt föredrag från SAAB Kockums om både aktuella, framtida och även tänkbara projekt. I februari höll världsarvsguiden Mats Holmer föredrag om Eugenie världsomsegling som vi får återkomma till i kommande nummer.

Vi har nu lagt ned ett stort arbete och möblerat upp våra nya lokaler på Militärhemmet och känner oss väl tillfreds. Vi ökade faktiskt medlemsantalet en aning förra året och en av våra främsta uppgifter i år blir att arbeta med medlemsrekryteringen och vända oss till nya grupper. Namnbytet har underlättat och vi har fått medlemmar som uppgett att de gick med

SAAB Kockums Carl Snaar, Sektionschef hjälpsystem och Thomas Persson produktionschef och ordförande i Varvshistoriska föreningen höll ett intressant föredrag om aktuella och framtida projekt.

nu när vi bytte namn. Glädjande är att även bland nya medlemmar finns flera kvinnor.

En av Marinkamraternas viktigare tilldragelser är Riksråsmötet och i år på västkusten i Marstrand. Vi hoppas att vi kan bli så många så vi åter kan göra en gemensam transport och kanske vi på vägen kan erbjuda andra medlemmar samäkning. Ett

annat viktigt datum för oss i region syd är den 11 och 12 april då vi har vårt regionmöte och har många gemensamma frågor att diskutera.

Lars Sager
Ordförande

Malmö

Novembermötet lockade säkert många eftersom Lena Hultman i byssan hade utlovat sin hemlagade ärtsoppa och därefter pannkakor. Anders Garin bjöd på vår traditionella sillmacka. Men det utannonserade föredraget drog säkert också. Det var vår egen medlem Lars Enoksson som skulle berätta och visa bilder från sin tid i flottan, där han började som värnplikting och stannade sedan kvar och blev till sist sergeant. Vi kunde även hälsa en ny medlem välkommen, Pär Stanleyson. Han dekorerades med vårt fina lilla medlemsmärke.

Lars berättade om olika fartyg han tjänstgjort på. Vi fick även höra om ett par utlandsbesök och se massor av bilder. Lars var nämligen även fotograf ombord. Huvudsakligen för att fota andra fartyg, men det blev även en massa andra bilder på

HMS Älvsborg med följe av topredbåtar av Spica-klass.

livet ombord och besättningen. Många av oss kände igen flera av de besättningsmän som dök upp. Kvällen avslutades med boklotteri och kaffe. Vår nye medlem hade nybörjartur och vann tre böcker! Hans-Inge

Hellström skötte lotteriet med de böcker han tagit dit.

Vid decembermötena har vi alltid julbord. I år lagade Lena all julmat åt oss, och det var inte lite. Allt som brukar finnas på

ett julbord fanns även hos oss. Vi inledde med att gemensamt sjunga två verser ur "Skånska nationernas madavisa" för att komma i stämning. Kön blev sedan lång till julbordet. Efter maten blev det ris à la Malta. Lena avtackades vid kvällens slut för all mat som hon gjort under alla möten 2025.

Föredragshållare var Stefan Leos sambo Malou Hasselhuhn, som berättade och visade bilder från sin pilgrimsresa som hon gjorde hösten 2024 i samband med sin 70-årsdag. Malou berättade att hon gått flera långa vandringar, bl.a. längs den kända pilgrimsleden "El Camino", som man kan starta i södra Frankrike och sluta i Spanien vid katedralen i Santiago de Compostela. Denna gång gick hon tillsammans med en vän. De startade i Porto i Portugal, och gick sedan norrut in i Spanien mot katedralen. Men detta var precis när stormen Kirk drog in från Atlanten, så det började regna så mycket att de till slut bestämde sig för

Lars Enoksson, Malou Hasselhuhn och Lena Hultman. Foto: Stefan Leo

att hyra en bil för att kunna fortsätta. Dagen när de kom fram till katedralen var det i alla fall fint väder. Malou avtackades med en chokladask. Till sist vårt lotteri denna kväll med extra fina vinster. Vi hade fått tio fina böcker om vår flotta från medlemmen

Nils Lewan. Dessutom hade Lena gjort en par julgrupper och dekorerade ljus som vinster. Lottpriset var högre denna gång, men ändå såldes det 80 lotter.

Stefan Leo

Växjö

Lillejul

Årets "lillejul" gick av stapeln den 29 november med ett julbord som dignade av de sedvanliga rätter som ska finnas på ett sådant. Våra kokkar i byssan, Jan och Leif hade verkligen lagt ner hela sin själ för att allt skulle finnas och smaka bra. Det tjugotal sjömän med respektive som infunnit sig kunde börja dagen med att dricka en mugg med glögg och russin och mandel för att sedan njuta av godsakerna som var uppdukade. Därtill serverades sedvanliga tillbehör för hugade. Några visor hördes också i samband att tillbehören intogs. När det traditionella kalla och varma hade inmundigats var det dags för ris à la Malta med saftsås som ställdes fram. Som slutkläm serverades kaffe med en god saffranskaka bakad av vår tidigare ordförande Sten Svensson. Eftersnacket tog vid medan vi sakta lät maten sjunka ner och paltkoman infann sig. Så småningom kastade deltagarna loss för att uppsöka kojorna i hemmahamnen.

Årsmöte

Årets årsmöte hade samlat ett tjugotal medlemmar. På dagordningen stod förutom sedvanliga punkter "ändring av föreningens namn till Marinkamraterna" inklusive den stadgeändring som det krävde. Namnbytet röstades enhälligt igenom. De andra punkterna på dagordningen utföll till mötets belåtenhet. Det blev t.ex. omval av samtliga i styrelsen. Ove Engkvist blev alltså historisk som den första ordföranden i Marinkamraterna i Växjö. När årsmötesförhandlingarna var genomförda vankades

Delar av julbordet 2025.

sedvanlig pytt i panna, stekt ägg och rödbetor. Givetvis intogs de drycker som serverades under sång och glam.

Tisdagsmöte

Vi har även kommit igång med våra sedvanliga tisdagsmöten och det senaste hade tjugotalet deltagare. Innan mötet hade styrelsen möte och kunde konstatera att efter höjningen av medlemsavgiften till 300 kr/år för att vi skulle få något över efter förbundets höjning har antalet betalande medlemmar sjunkit med drygt 10 %.

Våra möten har alltid runt tjugo deltagare. Tyvärr har vi medlemmar som nästan aldrig dyker upp på våra sammankomster, vi har några som alltid är där och några som kommer någon eller några gånger varje år. Vi får hoppas att det nya namnet

Våra kokkar fr. v. Jan Hjortsberg och Leif Carlsson

och liten påminnelse från oss ska göra att vi får fler besökare.

Bengt Carlsson

Födelsedagar

Vi hyllar

95 år

Svante Jansson 1931-04-16 LoF Norrtälje
Per-Olof Öhrström 1931-04-27 LoF Malmö
Bertil Brunberg 1931-05-29 LoF Stockholm
Lennart "Necko" Nilsson 1931-06-26 LoF Västervik

90 år

Lennart Salomonsson 1936-04-04 LoF Växjö
Barbro Bergman 1936-04-06 LoF Växjö
Karl Gustav Lanzén 1936-04-06 LoF Göteborg
Nils Ljungberg 1936-04-23 LoF Nynäshamn
Alf Rudenå 1936-05-06 LoF Nynäshamn
Bo Lindström 1936-05-06 LoF Stockholm
Rolf Gamborg 1936-05-10 LoF Göteborg
Sven-Erik Nordsten 1936-05-15 LoF Sundsvall
Ove Dahlgren 1936-06-02 LoF Sundsvall
Britt-Mari Landgren 1936-06-14 LoF Karlshamn
Curt Anth 1936-06-18 LoF Karlskrona
Björn Grebäck 1936-06-20 LoF Norrtälje
Kurt Romare 1936-06-20 LoF Ängelholm

85 år

Kent Johansson 1941-04-03 LoF Karlskrona
Ulf Helleday 1941-04-04 LoF Norrtälje
Thor Nilsson 1941-04-09 LoF Norrtälje
Jan Höglund 1941-04-12 LoF Karlskrona
Stig Insulán 1941-04-26 LoF Lysekil
Yngve Lundin 1941-04-26 LoF Norrtälje
Lars Simonsson 1941-04-27 LoF Norrköping
Björn Lundström 1941-04-28 LoF Norrköping
Stig Driva 1941-05-05 LoF Trelleborg
Roger Bengtsson 1941-05-06 LoF Göteborg
Bror Herman Schwieler 1941-05-11 LoF Nynäshamn
Lars-Göran Berg 1941-05-11 LoF Norrtälje
Jan Ursten 1941-05-18 LoF Karlshamn
Sten Gattberg 1941-05-19 LoF Gotland
Arnold Ragnarsson 1941-05-21 LoF Varberg
Elving Gustafsson 1941-05-21 LoF Karlskrona
Jan Nilsson 1941-05-26 LoF Lysekil
Sven Nilsson 1941-06-04 LoF Norrköping
Jan Hagberg 1941-06-07 LoF Karlskrona
Robert Charley Nordqvist 1941-06-07 LoF Stockholm
Erik Jeppesen 1941-06-09 LoF Halmstad
Hans Marcus 1941-06-10 LoF Varberg
Rune Carlsson 1941-06-18 LoF Karlshamn
Kristina Sten 1941-06-20 LoF Gotland
Lars-Ove Samuelsson 1941-06-20 LoF Göteborg
Sölve Larsby 1941-06-26 LoF Haninge
Sture Westin 1941-06-27 LoF Karlskrona
Lars Zimmerman 1941-06-29 LoF Göteborg
Lars-Henrik Dahlqvist 1941-06-29 LoF Karlshamn
Sven-Yngve Larson 1941-06-30 LoF Lysekil

80 år

Reine Andersson 1946-04-04 LoF Södertälje
Thord Jonas Wannberg 1946-04-06 LoF Stockholm
Johan Nathorst - Westfelt 1946-04-11 LoF Göteborg
Anders Liljegren 1946-04-14 LoF Gotland
Christina Frisk 1946-04-18 LoF Norrtälje
Leif Holm 1946-04-19 LoF Norrköping
Tomy Berntzén 1946-04-19 LoF Sundsvall

Ingemar Karlsson 1946-04-21 LoF Karlskrona
Ulf Norlin 1946-04-21 LoF Kalmar
Boye Svensson 1946-04-22 LoF Halmstad
Nils-Ove Jansson 1946-04-28 LoF Göteborg
Morgan Nylander 1946-04-29 LoF Halmstad
Hans Forsman 1946-05-02 LoF Stockholm
Lars-Erik Jönsson 1946-05-04 LoF Ängelholm
Lars-Ivar Nero 1946-05-05 LoF Stockholm
Per-Erik Tibblin 1946-05-07 LoF Stockholm
Kjell Åke Akselsson 1946-05-08 LoF Sundsvall
Thomas Kristoffersson 1946-05-10 LoF Malmö
Bo Nirvin 1946-05-17 LoF Norrtälje
Mauritz Palm 1946-05-17 LoF Göteborg
Ronny Svensson 1946-05-19 LoF Härnösand
Jörgen Hermansen 1946-05-20 LoF Karlshamn
Ulf Johansson 1946-05-26 LoF Västervik
Gunnar Sundqvist 1946-05-27 LoF Norrtälje
Hans Olsson 1946-05-30 LoF Härnösand
Jan-Christer Ankre 1946-05-31 LoF Gotland
Lars-Owe Ny 1946-05-31 LoF Växjö
Lars Elowson 1946-06-02 LoF Nynäshamn
Lars Olsson 1946-06-05 LoF Karlskrona
Kent Svensson 1946-06-12 LoF Gotland
Lena Sahlsten 1946-06-18 LoF Stockholm
Björn Nylén 1946-06-19 LoF Stockholm
Lennart Nilsson 1946-06-22 LoF Västerås
Jörgen Håkansson 1946-06-25 LoF Södertälje

75 år

Bernt Kärrdin 1951-04-10 LoF Göteborg
Bo Pärnelöv 1951-04-12 LoF Karlskrona
Gunvor Fougner 1951-04-13 LoF Haninge
Göran Wassberg 1951-04-14 LoF Gotland
Mats Hedberg 1951-04-14 LoF Halmstad
Bo Jansson 1951-04-15 LoF Stockholm
Carl-Henrik Jonsberg 1951-04-15 LoF Stockholm
Oscar Ahim 1951-04-16 LoF Halmstad
Dag Carlqvist 1951-04-17 LoF Norrköping
Bengt Aschenbrenner 1951-04-22 LoF Växjö
Stig Nordqvist 1951-04-28 LoF Stockholm
Torsten Bergström 1951-05-11 LoF Norrtälje
Ulf Fredriksson 1951-05-15 LoF Norrtälje
Tommy Svensson 1951-05-16 LoF Halmstad
Roland Persson 1951-05-22 LoF Sundsvall
Krister Dahlberg 1951-05-26 LoF Sundsvall
Lars Anderberg 1951-05-31 LoF Stockholm
Lars-Göran Nilsson 1951-06-05 LoF Halmstad
Kjell Andersson 1951-06-06 LoF Karlskrona
Björner Andersson 1951-06-16 LoF Göteborg
Anders Wännerdahl 1951-06-19 LoF Västervik
Hans Larsson 1951-06-28 LoF Södertälje
Mats Johansson 1951-06-29 LoF Karlshamn

70 år

Ronald Forsberg 1956-04-01 LoF Härnösand
Peter Nicolaides 1956-04-04 LoF Västerås
György Takacs 1956-04-09 LoF Västerås
Bo Johnsson 1956-04-12 LoF Kalmar
Hubert Henriksson 1956-04-16 LoF Varberg
Stefan Johansson 1956-04-20 LoF Växjö

Anders Fogelberg 1956-04-25 LoF Stockholm
Kent Lindgren 1956-04-27 LoF Kalmarsund
Monica Johansson 1956-05-03 LoF Karlshamn
Sture Harström 1956-05-03 LoF Sundsvall
Erik Wellander 1956-05-11 LoF Halmstad
Lars Elmborg 1956-05-15 LoF Kalmarsund
Jan Gustafsson 1956-05-22 LoF Stockholm
Claes Friberg 1956-06-10 LoF Sundsvall
Ola Fransson 1956-06-14 LoF Stockholm
Nils Wikander 1956-06-18 LoF Göteborg
Ander Höglund 1956-06-21 LoF Södertälje

65 år

Klaus Jürgen Wiemers 1961-04-05 LoF Göteborg
Mikael Lidberg 1961-04-08 LoF Haninge
Carl Öhrström 1961-04-14 LoF Stockholm
Stefan Engdahl 1961-04-18 LoF Karlskrona
Monika Koerfer 1961-04-24 LoF Västerås
Kimmo Anttila 1961-04-28 LoF Haninge
Göran Dalin 1961-05-06 LoF Stockholm
Claes-Bertil Lewau 1961-05-13 LoF Göteborg
Lennart Östling 1961-06-08 LoF Stockholm
Per-Åke Anderkrans 1961-06-21 LoF Stockholm
Per-Ola Törnqvist 1961-06-26 LoF Göteborg

60 år

Henrik Lindén 1966-04-03 LoF Karlskrona
Thomas Gustafsson 1966-04-04 LoF Stockholm
Christer Bådner 1966-04-19 LoF Stockholm
Håkan Palmqvist 1966-05-24 LoF Stockholm
Jonas Andersson 1966-05-29 LoF Karlskrona
Pär Björkman 1966-06-07 LoF Stockholm
Hans Hedenfelt 1966-06-26 LoF Stockholm

55 år

Tobias Karlsson 1971-05-01 LoF Halmstad
Pär Svanfeldt 1971-05-06 LoF Kalmarsund
Stefan Eriksson 1971-07-18 LoF Södertälje

50 år

Thomas Drugge 1976-04-05 LoF Västerås
Johan Linde 1976-04-19 LoF Trelleborg
Patrik Östlund 1976-06-16 LoF Stockholm

40 år

Therese Sandås 1986-05-12 LoF Södertälje

Nya medlemmar

Vi hälsar följande 35 (!) medlemmar välkomna och önskar att alla skall få mycket glädje av medlemskapet.

Gotland

Metha Nilsson
Kristina Sten

Göteborg

Sandra Bergqvist
Roger Bengtsson
Rolf Jacobson

Haninge

Tommy Hansson

Härnösand

Hans Mellberg
Thomas Eriksson

Jönköping

Eva-Stina Göransson

Karlshamn

Eva Fridh
Kristen Larsson
Leif Olsson

Karlskrona

Jonas Sjöström
Ann-Katrin Styrhagen
Jörgen Nilsson
Elin Nilsson
Karl-Erik Andersson
Per Siebing

Karlstad

Karl-Gunnar Bengtsson

Lysekil

Åke Johansson
Hans Fahlén

Malmö

Pär Stanleyson
Jonas Landström Granhof
Christer Sjögren

Norrköping

Jan BM Karlsson
Peter Lundqvist

Bo Westman

Margareta Wallin

Norrtälje

Jonny Nord
Ulf Fredriksson
Lars-Erik Berg
Sven-Olof Olsson
Tom Strandberg

Stockholm

Elsa Samuelsson

Sundsvall

Robert Svenblad

Utöver dessa finns ytterligare 28 preliminära medlemmar som anmält sitt intresse sedan senastoch som förhoppningsvis blir fullvärdiga medlemmar inom kort!

Prislista för annonsering i tidskriften "Vår Marin"

Typ/plats	Storlek (bredd*höjd)	Pris
Omslagets baksida	210 * 240 mm	8 000 SEK
Helsida	172 * 256 mm	6 500 SEK
Liggande halvsida	172 * 128 mm	3 250 SEK
Stående halvsida	256 * 83,5 mm	3 250 SEK
Stående kvartssida	83,5 * 128 mm	1 700 SEK
Liggande kvartssida	172 * 64 mm	1 700 SEK
Liggande mindre sida	172 * max 50 mm	1 000 SEK

Detaljer och övriga villkor såsom material mm i form av text/bilder dialogiseras med formgivaren på e-post annonser@marinkamraterna.se Marinkamraternas tidning är befriad från moms.

In memoriam

Michael Larm

Befälstecknet halat för Michael Larm.

Med förståelse vill vi meddela att kommendörkapten Michael Larm gått bort efter en tids sjukdom.

När Michael kom med i vår förening 2023 höll han ett anförande under rubriken "50 år i kungens tjänst". I början av hans meritfyllda historia rodde han 1976 Carl XVI Gustaf och Silvia i *Vasaorden* från Skeppsholmen till Logårdstrappan. Hans roddarplats var nr 5 på styrbordssidan.

Han menade själv att han föddes in i flottan då han fick följa med sin pappa, som var underofficer på jagaren *Östergötland*. Han kvitterade ut sin sjösäck i Sjövärnsskåren 1971, för att efter en lång och innehållsrik tjänstgöring lämna in den år 2021.

Det blev officersutbildning på Sjökrigsskolan, med bland annat segling på skonerten *Falken*, tjänstgöring på minsvepare, jagare och torpedbåtar.

Gjorde två långresor med *Älvsnabben*, som precis som *Falken* var fartyg där även fadern tjänstgjort.

Utbildade sig till – och tjänstgjorde i 23 år som ubåtsofficer på flertalet av flottans ubåtar. Han deltog också när ubåten *Västergötland* konstruerades vid Kockums. Den ubåten var han förste operative fartygschef på. Senare var han också fartygschef på ubåten *Hälsingland* där han vann torpedskjutningen TUDOR 1991 – bästa ubåt i kustflottan.

Han var också med att utveckla tekniken att osedd, i undervattensläge ta sig igenom en skärgård med komplicerad topografi, något som Kungliga Krigsvetenskapsakademien belönade honom med Carl XIV Johans medalj för. Det började med ett lånat ekolod av en trålfiskare på Rådmansö.

Därefter började han en högre chefsutbildning på Militärhögskolan. Blev chef för Marinens Analyscentral (MUSAC). Vidare som chef för Marinens underrättelsetjänst (MUST) och satt de sista tio åren i ÖB:s ledningsstab.

Michael fick också en plakett i guld för att ha arbetat mer än 20 år inom Försvarsmaktens Högkvarter.

Michael, som blev 69 år, var en skarp debattör och motsatte sig namnbytet på vår förening. Han ansåg att ordet flottan både historiskt och kulturellt var av stor betydelse och att genusmarkeringen idag inte har några begränsningar.

Saknad av kamraterna i Norrtäljeföreningen

In memoriam

Lennart Bresell

Örlogskaptenen och den tidigare kanslichefen vid Riksförbundets kansli, Lennart Bresell gick bort den 28 december 2025. Därmed har vi mist en hängiven kamrat, kollega och vän. Lennart Bresell visade redan tidigt ett brinnande intresse för sjölivet vilket innebar att han redan som sjuttonåring ryckte in som befälselev i Karlskrona i oktober 1957 som radarmatros. Det första fartyget blev radarskolfartyget *Prins Carl*, där den egentliga yrkesutbildningen började. Tjänsten till sjöss fortsatte sedan på torpedbåtar, långresa 59–60 på *Älvsnabben* och tjänst på jagare. Därpå följde utbildning på Marinens underofficersskola till radarstyrman. Under de följande åren följde förutom vidareutbildning, tjänst på jagare, landtjänst som chef på kustspaningsradarstation på Gotland och instruktör på Radarskolan på Berga.

Redan 1975 blev Lennart placerad inom personaltjänsten och blev kvar inom detta gebit fram till pensioneringen 2000, Flottans truppregistreringsmyndighet, placering av flottans underbefäl, marinstabens personal- och utbildningsavdelning passerade revy.

Efter sin pensionering ägnade sig Lennart med stor inlevelse i Flottans Mäns verksamhet. 2002 efterträdde han Jan Ingesson som kanslichef för Riksförbundet där han blev kvar till 2024 då han avtackades i samband med Riksårsmötet.

Under tretton år var Lennart även kassör för SMKR, vilket var en stor och utmanande uppgift som Lennart skötte på ett utomordentligt sätt.

Under sin långa och trogna tjänst för Riksförbundet, Stockholmsföreningen och SMKR gjorde han sig känd för sitt lugn och sin förmåga att under press alltid hitta lösningar även när stormen blåste som hårdast.

Lennart Bresell värnade om förbundet och lokalföreningarna och satte alltid laget före jaget, något som skapade stor respekt och samhörighet i våra led. Hans humor och värme spred glädje och genom sin livsgärning har Lennart Bresell satt ett bestående avtryck i vår verksamhet.

Vi som haft förmånen att arbeta tillsammans med Lennart minns honom med stor tacksamhet. Våra tankar går till hans familj och närmaste. Må han vila i frid – hans minne kommer för alltid att leva kvar bland oss.

Örjan Sterner

Avlidna kamrater

Jan-Hardy Abrahamsson, VÄSTERHANINGE

Född den 7 augusti 1938, Avliden den 24 februari 2026

Folke Ansén, VISBY

Född den 1 november 1935, Avliden den 21 februari 2026

Michael Antin, TRELLEBORG

Född den 12 juni 1953, Avliden den 1 november 2025

Lennart Bresell, HUDDINGE

Född den 2 april 1940, Avliden den 28 december 2025

Åsa Eklund, VÄSTERÅS

Född den 28 juli 1955, Avliden den 14 februari 2026

Rolf Grönberg, VÄSTERVIK

Född den 31 mars 1937, Avliden den 13 december 2025

Dan Johansson, ÅRSTA HAVSBAD

Född den 10 augusti, 1945, Avliden den 17 januari 2026

Gun Lagsjö, NYNÄSHAMN

Född den 14 juli 1947, Avliden den 12 januari 2026

Bjarne Lander, NORRKÖPING

Född den 29 oktober 1936, Avliden den 8 februari 2026

Paul Larsson, HALMSTAD

Född den 10 maj 1931, Avled den 17 februari 2026

Thomas Murray, UPPLANDS VÄSBY

Född den 15 april 1938, Avliden den 23 mars 2025

Lars Nilsson, KARLSKRONA

Född den 23 januari 1946, Avliden den 9 december 2025

Gunnar Nyström, NORRKÖPING

Född den 9 februari 1938, Avliden den 1 januari 2026

Sven-Åke Olofsson, TRELLEBORG

Född den 26 januari 1938, Avliden den 25 november 2025

Ingegerd Rosén, VÄSTERVIK

Född den 19 december 1944, Avliden den 6 januari 2026

Sören Servatius, KARLSKRONA

Född den 26 september 1928, Avliden den 18 januari 2026

**Hedra våra avlidna kamraters
minne med en gåva till
Föresningen Marinkamraterna
Affärsgiro 5 88-19-4**

**Efter Din betalning sänder
FM kansli blanketten till
de sörjande.**

Kontaktpersoner i förbundsstyrelsen och lokalföreningar

Styrelse och lokala föreningar kan även nås via hemsidan www.marinkamraterna.se

Förbundsstyrelse och kansli

Förbundsordförande	Thomas Engevall	070-588 75 89	Junibacken 9	135 54	TYRESÖ	thomas.engevall@marinkamraterna.se
Vice förb.ordf	Lars Sager	0702-815096	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Sekreterare	Jan Eric Knutas	070-672 17 62	Kusseredsvägen 15	434 99	KUNGSBACKA	jan.eric.knutas@gmail.com
Kassör	Magnus Bergman	-	Sanhammsgatan 25	115 60	STOCKHOLM	magnus@welams.se
Medlemsregister	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@marinkamraterna.se
Webbansvarig	Krister Hansén	070-381 03 12	Ripstigen 4	170 74	SOLNA	kristerh@marinkamraterna.se
Kansli	Marinkamraterna	070-588 7589	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM	riks@marinkamraterna.se

Region Nord

Representant i förbundsstyrelsen: Cawe Johansson (070 659 64 65), suppleant: Bengt Randevåg (070-312 01 77)

Härnösand	Roger Karlström	073-410 24 55	Brunnhusgatan 14B lgh 1002	871 33	HÄRNÖSAND	roger.karlstrom@telia.com
Sundsvall	Cawe Johansson	070-659 54 65	Backvägen 6	861 38	BERGEFORSÉN	cawejohansson3@gmail.com sundsvall@marinkamraterna.se

Region Mitt

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Berglöw (070-772 05 66), suppleant: Olle Jansson (070-587 03 44)

Gotland	Lars Ellebring	070-835 78 73	Furugatan 54	621 44	VISBY	gotland@marinkamraterna.se
Föreningslokal:	Marinstugan Gotlandsresor/Scandic Visby, Färjeleden 3,			621 58	VISBY	
Haninge	Lars Larsson	076-190 0591	Kullerstensvägen 63	137 61	JORDBRO	haninge@marinkamraterna.se
Norrköping	Peter Ekström	072-531 3536	T Fogelqvistgatan 69	603 76	NORRKÖPING	peterekstrom52@gmail.com
Föreningslokal:	Marinlokalen	070-582 53 53	Lansengatan 38	602 09	NORRKÖPING.	norrkoping@marinkamraterna.se
Norrhälje	Olle Jansson	070-587 03 44	Kristoffers väg 1	760 15	GRÄDDÖ	olle-jansson@live.se
Föreningslokal:	FOS-huset		Regementsgatan 22		NORRTÄLJE.	(ej postmottagning)
Nynäshamn	Kjell Johansen	070-641 35 53	Båtsmansvägen 13	149 31	NYNÄSHAMN	kjelljohansen756@gmail.com
Stockholm	Jan Berglöw	070-772 05 66	Östgötagatan 62	116 64	STOCKHOLM	jan.berglow@marinkamraterna.se
Kansli	Flottans Män	072-363 855 4	Teatergatan 3	111 48	STOCKHOLM.	sthlm@marinkamraterna.se
Södertälje	Tommy Carlsson	070-774 6304	Vretvgen 5	153 37	JÄRNA	jarnasnickarn@gmail.com
Föreningslokal:	Notholmen		Hörningsholm,		MÖRKÖ	(ej postmottagning),
Västerås	Antonio Grimaldi	070-532 02 40	Plåtverksgatan 132	724 49	VÄSTERÅS	antonio.carlo.grimaldi@gmail.com
Föreningslokal:	Marinkamraterna		Slakterigatan 10	721 32	VÄSTERÅS	vasteras@marinkamraterna.se

Region Syd

Representant i förbundsstyrelsen: Lars Sager (070-281 50 96), suppleant: LarsIngvar Elofsson Memsengrell (076-510 04 72)

Kalmarisund	Roland Stengård	070-811 81 02	Solit	579 71	RUDA	roland.lm@stengard.nu
Karlskrona	Sewe Lindberg	070-625 60 92	Ronnebyvägen 260	374 30	KARLSHAMN	sewe@sewe.se
Föreningslokal:	Flottans män	0454-163 40	Lärkgatan 2	374 34	KARLSHAMN	
Karlskrona	Lars Sager	070-281 50 96	Varvsvägen 23	372 97	RONNEBY	lars.saager@telia.com
Malmö	Jörgen Persson	070-258 80 02	Vångvägen 9	241 32	ESLÖV	momek556@gmail.com
Trelleborg	Maths Witt	073-418 86 25	S:t Gertrudsväg 30	231 53	TRELLEBORG	maths.witt@saabgroup.com
Västervik	Åke Revelj	079-341 14 26	Hornsvägen 15 M	593 54	VÄSTERVIK	akerevelj@hotmail.com
Växjö	Ove Engkvist	073-351 48 15	Lobelivägen 7	352 51	VÄXJÖ	vaxjo@marinkamraterna.se

Region Väst

Representant i förbundsstyrelsen: Jan Eric Knutas(070-672 17 62), suppleant: Ulf Ängemo (070-350 09 14)

Göteborg	Claes Strömvall	072-522 54 40	Örnehufvudsgatan 17	412 59	GÖTEBORG	claes.stromvall@live.se
Föreningslokal:	Marinstugan	031-29 07 23	Örlogsvägen 6, Nya Varvet.	426 71	V.FRÖLUNDA	goteborg@marinkamraterna.se
Halmstad	Torbjörn Malmqvist	076-177 35 82	Olas Gränd 1	302 90	HASMLSTAD	torbjorn.malmqvist@telia.com
Föreningslokal:	Marinstugan	076-880 70 53	Dragvägen	302 90	HALMSTAD	halmstad@marinkamraterna.se
Jönköping	Sven Johansson	070-224 37 74	Yllestad Träshed	521 95	KÄTTILSTORP	tralshed@gmail.com
Karlstad-Värmland	Göran Olsson	070-415 02 76	Nordsjötorp Backarna	669 92	DEJE	golsson@kommunensbesta.se
Lysekil	Van Carlzon	070-428 80 06	Rixövägen 13	454 93	BRASTAD	lysekil@marinkamraterna.se
Varberg	Christian Wedddig	070-523 74 10	Bjären 3	432 76	TVÅÅKER	varberg@marinkamraterna.se
Ängelholm	Bertil Lundvall	070-257 23 66	Sven Brocks gata 4A	262 64	ÄNGELHOLM	b.lundvall@gmail.com
Föreningslokal:	Flottans Män	0768-49 48 61.	Östergatan 89	262 33	ÄNGELHOLM.	angelholm@marinkamraterna.se

Helhetslösningar för totalförsvarets logistik

Vi erbjuder en helhetslösning för transport och logistik för totalförsvaret i Norden och Baltikum. En lösning som säkerställer sammanhållen planering och genomförande i fred, kris och krig. NWS möjliggör snabb insats, ökad uthållighet och frigjorda resurser vilket ger stärkt totalförsvarsförmåga.

Läs mer

